

WESTERN ROMAN
LASO
CIJENA 15 d. BROJ 436

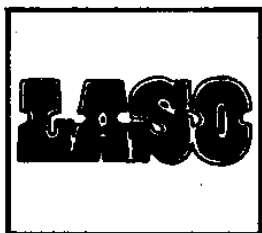
TAJANSTVENI JAHAČ

Dan Roberts

TAJANSTVENI JAH AČ

LASO 436

DAN ROBERTS: TAJANSTVENI JAHAC

Naslov originala: **HEISSER JOB FÜR QUADE**

Recenzija: Mladen Stary, književnik

Copyright: **BASTEL-VERLAG**, Bergisch

Gladbach, posredstvom Geisenheyner, Stuttgart

Prijevod: Julije Knežević

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Urednik: Marcel Čukli

SAVJET REDAKCIJE: Josip Adaković, dr Vladimir Anić, Ljudevit Bauer (predsjedavajući), Nenad Brixy, Tomislav Butorac, dr Adolf Dragičević, inž. Vesna Gazdag, Marija Jurela, Borivoj Jurković, Želimir Košćević, Nada Šoljan, Ismet Voljevica, Ana Župan-Bender. – **GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:** Borivoj Jurković

LASO -Izlazi svaki tjedan – Izdavač: RO Novinsko-izdavačka djelatnost SOUR-a »Vjesnik« n.s.o.o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Adresa uredništva: »Laso«, Redakcija »Romani i stripovi«, 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, telefon: (041) 515-555 i 519-555 – Tisak: RO Štamparska djelatnost »Vjesnik« n. sol. o. – OOUR Novinska rotacija n.s.u.b.o. i OOUR TM n. sub. o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) »Vjesnikova« Press agencija Zagreb. Cijena pretplate za godinu dana iznosi 780 d ili 702 d s popustom od 10 posto, a za 6 mjeseci 390 d ili 351 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10 posto. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-1216 SOUR »Vjesnik«, Interna banka, s oznakom za »Laso«. Cijena za inozemstvo: DM 180, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00. – Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00 HFL 37,00, US\$ 15,00 – Uplata za devizni račun 30101-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb (za »Laso«).

Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za Marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6. Zadnja kolor-stranica 9000 d, c/b stranica 7000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7 – 1973. od 26. XI 1973.

LASO broj 436 izlazi 19. 02. 1982.

Posljednjom snagom održavao se u sedlu. U tijelu je imao dva taneta i jedva je podnosio bol. Grozničavim je očima zurio naniže, u Bluegrass Valley, Dolinu plave trave, svoj cilj, mjesto gdje će vjerojatno završiti svi tragovi.

Ranjenik je osjećao da to neće potrajati dugo. No očajnički se borio protiv neizbježne sudbine.

Pošto-poto htio je stići na ranč Skull gdje živi Chet Quade, revolveraš, njegov najbolji prijatelj. Samo će on moći dovršiti taj ubitačan posao...

Iznemogli stranac na čupavom sivcu bio je jedan od onih žilavih momaka što svoje dolare zarađuju koltom, a samo svojoj žilavosti mogao je zahvaliti to što je uopće živ. Svim se snagama, svim svojim mislima uhvatio za ime čovjeka, za kojega se nada da će ga pronaći u dolini.

Taj se čovjek zove Chet Quade i nekoć je bio najbolji prijatelj teško ranjenoga jahača. Bol mu je potresao tijelo, obrazi su

I

mu bili upali, a oči grozničavo sjajne.

— Nitkovi, grdno su me sredi-li! — prostenje. — Više nemam nikakvih izgleda. Hardy Bennet je gotov.

Oprezno opipa košulju na kojoj se skorila krv i ukoči se jer ga je odvajanje tkanine od ruba rane zaboljelo. Tane je duboko, preduboko. No možda bi još imao nekih izgleda da mu drugo tane nije smrskalo lijevi bok.

Bennet osjeti kako ga nešto nadražuje na kašalj. Disao je sasvim polagano, nije se usudio duboko udahnuti. Zakašlje li, znao je, past će s konja i više neće imati dovoljno snage da opet uzjaše.

Promatrao je krajolik pod sobom. Znao je da se ta dolina može pretvoriti u pravi raj ako je rančer dovoljno moćan da je zadrži i obrani.

— Sve je tu... — prošapta Bennet. — Voda ... predivna trava, stabla, mnoštvo divljači... Da, pravi mali raj...

Još jednom pogleda posjed

Johna Morgana. Znao je da su-
trašnji dan više neće doživjeti,
pa se htio dosita nagledati lje-
pote.

— Hajde, stari moj — potak-
nu konja. — Ali samo polaga-
no... Nitkovi su me ostavili, jer
su smatrali da sam mrtav. Sada
nas više nitko ne progoni... o-
sim smrti.

Sivac krene polako kao da je
znao što se događa s njegovim
jahačem. Poče se spuštati pre-
ma Dolini plave trave. Sunce
zasja jače, pa je ranjenika zape-
klo čelo. Nesigurnim pokretom
potraži pljosku s vodom.

Bennet je sve oko sebe pro-
matrao kao kroz neku gustu si-
vu koprenu. Sad bi osjetio silnu
vrućinu, sad ledenu hladnoću.
Iscripljivala ga je groznica, a
kaplje znoja slijevale su mu se
niz čelo.

Odvije čep, ali mu pljoska is-
klizne iz ruke i padne. Osim bo-
li, odsad će morati trpjeti i
žeđ.

Konj krenu kasom. Lagano
podrhtavanje sedla stvaralo mu
je nesnosnu bol, a pred očima
mu se pojave crveni krugovi.
Nagne se naprijed i objema ru-
kama uhvati se konju oko vra-
ta. U jednom trenutku ugleda u
daljini ulaz u dvorište ranča
Skull.

Sastojao se od dva debela stu-
pa i poprečne grede o koju je
bila učvršćena izbljedjela luba-
nja bika. To je bilo posljednje
što je zapazio.

Ispadne iz sedla i ostane leža-
ti na tlu kao da je mrtav...

II

Doc Smoky je vukao namirni-
ce do starih kuhinjskih kola ko-
jima je iz Kansasa stigao u do-

linu. Stari kuhar ranča Skull
pripremao je opskrbu za kau-
boje koji su čuvali cijelu dolinu,
jer su se stalno pojavljivali
kradljivci stoke.

Starac je svakih desetak dana
kolima nosio kaubojima duhan,
sol, kavu i sve što im je bilo po-
trebno.

Ugledavši mladog njemačkog
ovčara kuhar razvuče nabora-
no lice u zlovoljnu grimasu.

General Lee je zaigrano div-
ljao oko namirnica. Upravo je
bio zagrizao vreću s brašnom i
probušio je.

Doc Smoky bijesno zadigne
hlače i odmakne stari kožnati
šešir na zatiljak.

— Pričekaj samo, smeće bi-
jedno! — poviče kuhar. — Šče-
pam li te, stavit ću te u bačvu
s kiselinom i zabiti poklopac.

Nestašni pas odskoči u stra-
nu, a onda polagano otrči i za-
ustavi se tek pokraj jezera, jer
je tu mogao, šuljajući se
grmljem, utjerati patkama silan
strah u kosti.

Smoky potrči četiri-pet kora-
ka za njim, a zatim se okrene.
Starčeve su oči podmuklo sjale
u naboranom licu dok se pe-
njao na kola i otpuštao kočni-
cu.

Uzde pljesnu po ledima obaju
konja. Začuvši škripanje kotača,
pas uplašeno poskoči. Doc Smo-
ky je krenuo u lov na psa škri-
pavim kuhinjskim kolima! Ge-
neral Lee promijeni smjer i
potrči prema ulazu u dvorište.
No ubrzo se zaustavi, podigne
glavu, ponjuši zrak oko sebe i
počne lagano zavijati. Oprezno
pođe dalje, ali se ubrzo opet za-
ustavi.

Naposlijetku potrči natrag

Smokyju koji je još psovao. Kuhar odmah zauzda konje i skoči s kola, ali onda shvati da se nešto moralo dogoditi čim se pas tako čudno ponaša. Životinja je drhtala i neprestano njuškala u smjeru ulaza.

Doc Smoky zaboravi gnjev. Zapravo volio je tog psa, ali nije mogao otprijeti da General Lee pravi nered među namirnicama.

Uzme psa i stavi ga na kola. Tada ugleda konja što je pasao pola kilometra odatle.

— Pa, pogledajmo što je to! — promrmlja, popne se na kola i potjera konje.

Starac opipa revolver a da nije bio svjestan tog pokreta. No Smoky je bio iskusan zapadnjak, obdaren nepogrešivim instinktom čovjeka koji je dugo živio u divljini. Slutio je da se približava nevolja.

Ugledavši kola, čupavi konj zadigne glavu i tiho zanjšti, a onda se odmakne nekoliko koraka u stranu i ostane stajati nepomično, poput kipa.

Doc Smoky zauzda konje i zavizdi.

— Dobrano su sredili tog čovjeka — promrmlja silazeći.

Sagne se i opipa gornji dio tijela mršavoga i iznurenoga čovjeka. Na košulji mu se skori-la krv.

— Gospode! — prošapta kuhar zapazivši još jednu ranu na strančevu boku.

U velikoj rani bilo je krvavo platno.

— Naprosto je natrpao rane povojima, začepio ih — objasni kuhar Generalu Leeju.

Pas je sjedio na kolima. Nemirno okrene glavu. Doc Smoky uzme ranjenika na ruke i

oprezno ga podigne. Unatoč poodmakloj dobi, još je bio žilav i snažan.

Oprezno položi stranca na kola i pođe prema čupavom sivcu. Konj odmah pođe za njim i dopusti mu da ga priveže za kola. Smoky se popne na kola i polagano potjera konje u dvorište.

Znao je da će mu biti potrebna pomoć, pa izvuče revolver i ispali dva hica u zrak.

Obuzdavao je konje jer bi i najmanji udarac mogao čovjeka na kolima stajati živoja. Tada opazi Johna Morgana kako stoji pod trijemom.

Rančer nasloni pušku na gredu i side niz stube.

John Morgan je bio visok, širokih ramena, a iz njega su zračili mir, odlučnost i promišljenost.

Njegove poput dima sive oči doimale su se posve bezizražajno. Doc Smoky zauzda konje ispred trijema, a Morgan odmah pride i pogleda ranjenika.

— Pomozite mi, gazda — zamoli ga Smoky i side s kola. — Odnijet ćemo ga u kuhinju. Stol je dovoljno velik.

Rančer dohvati iznurenoga čovjeka ispod pazuha, a Smoky za noge.

Kad su ga podigli, ranjenik promuklo zastenje. Bol mu je načas prodrila do svijesti, ali onda opet obamre. Morgan i kuhar oprezno ga polože na svijetli i čisti kuhinjski stol na kojemu je Smoky inače pripremao jelo.

— Poznaješ li ga, Doc? — zapita rančer.

— Ne, gazda. Kad smo ga pronašli, bio je u nesvijesti. General Lee me naveo na njegov

trag. No, sivca bih zacijelo kasnije i sam zapazio.

— Pobrinut ću se za konja — reče Morgan. — Možda ćemo što naći u bisagama.

Doc pogleda za rančerom koji izlazio iz kuhinje. — Vašega je kova, gazda — odjednom će kuhar. — Da, mislim da je borac. Nekako me podsjeća na vas i Cheta.

John Morgan samo kimne. Sam je odmah osjetio da je ranjenik jedan od onih koji svoju spretnost prodaju za dolare.

Međutim, za razliku od starca, on nije u tom iznenadnom događaju slutio predznak opasnosti.

Doc Smoky nožem razreže ranjenikovu košulju.

Oprezno ispere rubove rana toplom vodom što ju je uvijek imao na štednjaku. Za nekoliko sekundi pažljivo odlijepi tkaniu koja se krvlju bila zalijepila za tijelo. Tako ranjenik nije mogao osjetiti nikakvu bol.

Stari se kuhar nagne nad rane i počne ih proučavati. Pogleda ih bolje razvuče lice.

Znao je da njegovo umijeće neće biti dovoljno iako je bio izuzetno vješt ranarnik. Godinama je kuhao za momke što gone stada, a za takvih dugotrajnih putovanja kuhar uglavnom postaje liječnik.

Razreže hlače. Posegne za povojem što ga je ranjenik gurnuo u ranu da bi zaustavio krvarenje i trzajem ga izvuče.

Srećom, rana nije opet prokrvarila, ali to više nije koristilo čovjeku na kuhinjskom stolu.

Smoky nije mogao povjerovati svojim očima. Kost kuka je bila smrskana, a njene krhotine i

komadići olova zabili su se u mišićno tkivo.

— Zapravo, već je mrtav — naglas reče kuhar gurnuvši kožnati šešir na zatiljak — samo što to još ne zna, a možda i ne želi znati. Možda ga nešto drži u životu, a kad postigne taj cilj naprosto će se srušiti.

Sjena Johna Morgana padne kroz vrata u kuhinju.

— Sivac je izvrstan konj — reče rančer. — Podsjeća me na životinju Leroya Spadea. Oba su ružna, ali brza, izdržljiva i žilava. Osim toga, dobri su za planinu.

— Jeste li što našli u bisagama, gazda? — zapita kuhar.

Rančer otvori kožnatu torbu i istrese sadržaj na pod. Pred njima je ležalo pola paketa duhana »durham«, papirići za motanje cigareta, oko dvije tisuće dolara i druge stvari potrebne čovjeku na dugačkom jahanju.

Neobično je bilo samo to što je imao toliko novca.

Kad se o svemu dobro razmisli, tako otrcan momak i ne bi mogao na čestiti način doći do takvoga bogatstva.

— Možda mu je to plaća — promrmlja Smoky. — Možda je obavio posao i sada je tražio stan ili novi posao.

Morgan pođe do vrata, okrenu torbu prema svjetlu i dvama prstima izvadi šaren komad papira, velik jedva nekoliko četvornih centimetar.

— Što je to? — zapita kuhar.

— Ostatak zemljopisne karte — tiho odgovori Morgan. — Mislim da je momcima koji su ga sredili bilo ponajviše stalo baš do te karte... Da, zacijelo je tako. Ali što će on ovdje, na ranču Skull? Dobro mi je poznat iz-

gled ovoga područja, ali nije-
dan njegov dio nije nalik na
ovo što je prikazano na karti.

– Pričekajmo, možda će doći
svijesti – reče Smoky.

– Ima li kakve nade? – zapi-
ta Morgan i priđe stolu.

– Izgledi su mu jednaki kao
ribi u pustinji!

John Morgan je shvatio.

Okrene se i pođe prema vra-
tima. Ranjenik promuklo zaste-
nje i zgrči prste. Nokti mu
strugnu po ploči stola.

Jednim skokom Morgan se
opet nade pokraj čovjeka i po-
gleda ga.

Groznica i slutnja bliske
smrti bile su zamaglile stran-
čev pogled, ali kada ugleda pri-
jateljsko rančerevo lice vodeno-
plave mu se oči na trenutak
razbistre.

– Chet? – tiho zapita. – Ne,
ti nisi Chet...

Polagano izdahne zrak iz plu-
ća, potiskujući nadražaj na ka-
šalj koji bi mu zadao nepodno-
sljive boli.

Doc Smoky to odmah zapazi.
Otvori drveni ormar i izvuče
staklenu bocu. Zamišljeno po-
gleda prašak u njoj, ali je ipak
otčepi, razmuti dvije žličice pra-
ška u čaši vode i donese piće k
stolu. Bio je to laudanum, otopi-
na opijuma.

Morgan oprezno pridigne
stranca tako da je sjedio gotovo
uspravno.

– Hajde, popij to – reče mu
Smoky. – Za nekoliko ćeš se
trenutaka osjećati bolje. Više ni-
šta neće boljeti.

Ranjenik pohlepno ispije te-
kućinu, onda se uzalud pokušao
nasmiješiti.

– Zar mi je uistinu tako loše?

– zapita slabašnim, jedva ra-
zumljivim glasom.

– Loše – uzvratu Morgan.

Stanac je šutio.

Tek poslije nekoliko minuta
udahne nešto dublje.

– Gdje je Chet Quade? – za-
pita s mukom. – Navodno je
ovdje. Moram svakako razгова-
rati s njim.

– Da, tu je – reče Doc Smo-
ky. – No trenutno ga nema. Ka-
ži nama što se dogodilo, bit će
sigurnije, razumiješ li?

Čovjek pokuša kimnuti.

– Novi Meksiko, Dawsonov
ranč u Encinu... – ranjenik du-
boko udahne. Kašalj mu zatre-
se cijelo tijelo. Morao je predah-
nuti.

– Chet mora onamo da bi
dokrajčio posao... Dajte mu no-
vac. Tražio sam ga i neki su mi
kopači kazali da je na ovom
ranču. Ranč Skull je doista slava-
van.

Više mu gotovo i nisu mogli
čuti glas. Pošto se Morgan sag-
nuo tik nad njegova usta, doda
slabašno:

– Revolveraški posao za
Cheta.

Rančer je napeto osluškivao,
ali ga tada Doc Smoky blago
povuče.

– Svršeno je, gazda – reče s
prizvukom gorčine u glasu. –
Ne znam je li mogao podnijeti
toliko laudanuma, ali manja
količina ne bi djelovala. Uništio
bi ga prvi kašalj. Proklet je taj
svijet! Zašto uvijek puška i re-
volver moraju donijeti posljed-
nju odluku?

Morgan je čuo te gorke riječi,
ali ne odgovori. Obojica su zna-
li da će u toj divljoj i prostranoj
zemlji biti potrebno još mnogo
vremena da bi takozvana civili-

zacija uhvatila korijen.

— Zacijelo otprije poznaje Cheta — reče Morgan. — Slijedio je njegov trag, a neki nesretni kopači zlata što su se vraćali kućama zacijelo su mu spomenuli naš ranč. Doc, vjeruj mi, postajem zabrinut.

— Zar misliš da će Chet odjahati u Encino? — zapita kuhar.

— Pričekajmo njegov povratak — odgovori John Morgan i napusti kuhinju.

III

Već se bilo smrklo kada se Chet vratio na ranč.

Bio je zadovoljan. Iz malih je kanjona izvukao više od četrdeset „longhorna“ i pritjerao ih glavnom stadu. Morgan još nije imao dovoljno kaubojica, pa je i Chet morao na pašnjak.

Uvede kulaša u staju i rasedla ga, istrlja ga slamom i da mu dovoljno kukuruza i zobi.

Zatim ugleda čupavog sivca u inače praznom odjeljku. Pride životinji i opazi tamne mrlje na dlaci. Krv! Prožmu ga zle slutnje.

Kad je izišao iz staje, Mary-Lou je stajala pod trijemom. Imala je jednostavnu haljinu preko koje je vezala crvenu kariranu pregaču. Zacijelo pomaže Docu Smokyju u kuhinji, pomisli Quade.

Ne pogledavši je u oči, zaključio da se dogodilo nešto neobično.

Zavolio je tu djevojku čim ju je prvi put ugledao. Spasio ju je iz velike nevolje i otađ su se, počeli zbližavati.

— Stigao si prekasno — reče mu Mary-Lou. — Poslije podne je Doc Smoky nadomak ranču pronašao teško ranjenog čovje-

ka. Nekog stranca. Prije nego što je izdahnuo ostavio je poruku za tebe.

Quade ne reče ništa, a Mary-Lou nastavi:

— Leži u kući, Chete. Mrtav je. Otac će ti ispričati što je kazao.

Quade je stajao kao skamenjen.

— Podi unutra, Chete... možda ćeš ga prepoznati — reče mu Mary-Lou pomalo oporim glasom.

Slutila je da ga očekuje opasnost, ona koja je stigla zajedno sa strancem.

Chet polagano obide zgradu ranča. Neka se divlja guska oglasi u tišini, no Quade se ni ne osvrne na nju. Sva je osjetila usmjerio na susret s mrtvacem.

Vrata kuhinje se otvore. Doc iziđe sa svjetiljkom u ruci. Samo kimne mladiću i prođe mimo njega.

Svjetla je još bilo taman toliko da Chet uzmogne prepoznati mrtvaca.

Doc podigne svjetiljku prema blijedom strančevu licu. Ukočene su crte odražavale neku čudnovatu smirenost kakvu zacijelo nije upoznao za života.

— Hardy Gunsmoke Bennet — reče Chet Quade s čudnim prizvukom u glasu.

— Dakle, poznaješ ga — reče John Morgan koji je u međuvremenu ušao.

— Prije nekoliko godina spasio mi je život. Bio je jedan od rijetkih s kojima sam se slagao.

Sagne se i izvuče mrtvačev kolt iz korica. Otvori bubanj i ustanovi da su svi meci ispaljeni.

— Barem se branio — reče Chet i zatakne kolt za pojas. —

Što je rekao, John? Je li uspio kazati sve što je htio?

Morgan ozbiljno kimne. Pogleda Cheta koji mirno podnese taj pogled.

— Rekao je da ima revolveraški posao za tebe, Chete — reče John Morgan. — Zamolio te da odjašeš u Encino u Novome Meksiku. Tamo treba da dokrajčiš posao na Dawsonovom ranču. Imao je u džepu dvije tisuće dolara i ostavio ti ih je. Sa da si bogat, Chete Quade.

Chet je netremice gledao u hladno tijelo.

— Bio je jedan od najboljih — reče. — Uistinu velik borac, a nikad nije stao na pogrešnu stranu. Prihvaćao je samo poslove koji ga nisu dovodili u sukob sa zakonom. No posljednji je ipak bio prevelik za njega.

— Zar ćeš odjahati? — zapita ga Doc Smoky gorkim glasom.

— Da, Doc, odjahat ću u Encino — odgovori Chet blago. — Moram... Ako možeš razumjeti. Još nešto dugujem Hardyju Bennetu, takve dugove valja uvijek platiti. Moram izvršiti volju mrtvoga prijatelja.

John Morgan je osluškivao samo prizvuk Quadeova glasa.

— Da, ako je posrijedi zahvalnost za život, onda moraš ići, Chete. Razumijem te i smatram da ćeš uspjeti — reče vlasnik ranča Skull.

Chet se okrene i polagano izađe iz kuhinje. Pred trijemom zastane i zapita Johna Morgana koji je došao za njim;

— Zar je to sve što je Hardy rekao? Svaka je riječ za mene vrlo važna.

— Da... U torbi sam mu pronašao komadić neke zemljopisne karte — odgovori rančer. —

Držim da nije posrijedi Kolorado. Ne mogu se prisjetiti nijedne takve karte, Chete.

— Jesi li taj komadić usporedio s kartom Novog Meksika? — zapita Quade.

Morgan ga iznenadeno pogleda.

— Dodi da se odmah prihvatimo posla — reče i preskoči nekoliko stuba što su vodile pod trijem.

Mary-Lou ih dočeka u sobi za dnevni boravak.

— Bila sam u kuhinji — reče — i čula što si rekao. Zar je potrebno da izlažeš život opasnosti, Chete. Ovdje si nam potreban. To dobro znaš. Zar da opet bude kao nekoć kada si pucao za novac, kada si bio plaćeni revolveraš?

Chet bezizražajno pogleda djevojku koja prođe rukom preko tamne kose. Shvatila je da to nije smjela pitati.

— Moram, Mary-Lou — reče joj i pođe dalje.

Morgan strese glavom i reče kćeri:

— Već dovoljno dugo živiš u ovoj surovoj zemlji, Mary-Lou! Poznaješ nas dvojicu i dobro znaš da ne možemo izmicati obavezama niti to uopće želimo. Vratit će se, vjeruj mi. Samo dobri ljudi umiru mladi, ponavljao nam je stalno naš general za građanskog rata.

Na očevu dobronamjernu šalu Mary-Lou se samo nasmiješi. Odjednom osjeti kako ne može bez Cheta.

Djelić zemljopisne karte odnosio se na Novi Meksiko, na područje oko Vaughna i Encina.

— Nema smisla razmišljati o tome — reče Chet za večere. —

Ionako ću uskoro osobno doznati sve što se tamo događa.

— Kada ćeš odjahati? — upita Doc Smoky. — Moram ti pripremiti hranu.

— U svitanje — odgovori Chet. — Mislim da ću povesti Hardyjeva sivca kao rezervnog konja.

Quadeov crni brk samo je napola prikrio prepreden smijesak i John Morgan shvati što mladić smjera.

Ako su ljudi koji su ubili Benneta još u blizini, Chet ima dobrih izgleda da nešto izvuče iz njih. Oni će zacijelo prepoznati žrtvina sivca.

— Postupit ćeš surovo i izravno, zar ne? — zapita Morgan.

Quade kimne i reče:

— Sve drugo ne bi imalo nikakva smisla. Gazda, vjerojatno ću se mjesecima zadržati tamo.

Chet ustane, poželi svima laku noć i pođe u svoju sobu u glavnoj zgradi.

Muškarci i djevojka su gledali za njim. Osjećali su kako je i na njih prešlo ponešto od usamljenosti i ogorčenja što su mučile Quadea.

Pred njim je opet bio posao koji će najvjerojatnije moći obaviti samo revolverom.

IV

Kada je sunce izašlo, Chet zauzda konja. Još jednom pogleda Dolinu plave trave.

On, usamljen vuk, ovdje je pronašao ljude poput sebe i prvi put u životu osjetio toplinu doma.

Mary-Loy ga je pratila sve do puta prema Golden Cityju. Tu se djevojka oprosti plahim pogledom. Cheta na nekoliko tre-

nutaka obuze dojam da ga želi poljubiti.

No Mary-Lou trgne konja i odjuri.

Chet čeznutljivo pogleda dolinu. Na prvim zrakama jutarnjeg sunca trava je plavičasto sjala, a jele su odisale svježinom. Zapazi neki pokret i napola stisne oči. Bio je to medvjed, snažni stari grizli što je izišao iz usjeka u stijenu i odgegao prema jezercu.

— Krećemo! — zapovjedi konjima.

Sivca je vodio na užetu za sobom. Životinja je poslušno slijedila zapovijedi novoga gospodara.

Došao je u Golden City kada se grad budio. Samo su kopači već radili na svojim nalazištima da bi iz zemlje izvukli što više dragocjene žučkaste kovine.

Chet projaše gradom ne zadržavajući se. Želio je što prije stići u Encino.

Taj gradić u Novom Meksiku bio je poprilično udaljen, a Chet se uputio smjerom koji će mu omogućiti da izbjegne naselja i ljude.

Bio je uvjeren da bi Hardy Bennet bio odabrao taj smjer. Morao bi tako postupiti, jer je bježao i nije htio da ga itko vidi.

Prelazio je kilometar za kilometrom, u pravilnim razmacima mijenjajući konja. Tako se nijedna životinja neće iscrpiti, a on će vrlo brzo napredovati.

Četvrtoga dana poslije podne Chet Quade se uvjeri kako su njegovi još nepoznati protivnici vrlo budni.

V

Spuštao se nizbrdicom. Među sivim stijenama počele su se

pomalo pojavljivati zelene mrlje. U nanose zemlje među stijenama tu i tamo je korijenje pustio pokoji planinski cedar.

Neobjašnjivim instinktom čovjeka koji se srodio s divljinom Chet odjednom osjeti da mu se približava opasnost.

Naoko se opusti u sedlu, bezbrižno promatrajući okolinu. No bio je spreman na sve i znao je da neće proći dugo do...

Pred njim je bila okuka, a s obje strane puta bile su gomile kamenja. Tu i tamo rastao je pokoji grm borovice.

Kao stvoreno za zasjedu, pomisli Chet i neopazice uhvati vinčesterku u koricama.

Tada prasne hitac!

Kulaš zastane kao da je naišao na zid... i sruši se. Quade trgne pušku iz toka i odgurnu se od jabuke sedla. Imao je sreću — čizme su mu glatko iskliznule iz stremena.

U velikom luku poleti zrakom, doskoči na kameno tlo i odmah se otkotrlja. Tri puta okrenuo se oko vlastite osi, svaka mu se pora napunila prašinom.

Još se jednom odrazi i preskoči najbližu stijenu. Odmah se okrene poput zmije i prinese vinčesterku ramenu.

Na trenutak zamijeti neku crvenu mrlju i povuče obarač.

Zacijelo ga je odao odbljesak sunca na puščanoj cijevi i čovjek u crvenoj košulji odmah se baci u stranu. Pritom se otkrije i Chet ga pogodi. Istog trenutka u cijevi mu je bio novi metak.

Vrebao je sljedeći neprijateljev pokret.

Ništa se nije micalo, sivac je mirovao poput kipa. Očito mu to nije bila prva pucnjava i vrlo

dobro je znao što mu je činiti kada zapraska oružje.

Chet je strpljivo čekao više od pet minuta, a onda odluči iza-zvati nepoznatog napadača: munjevito se uspravi i opet spusti iza zaklona.

Nikakav šum ne naruši tišinu...

Odloži pušku na stijenu i polagano optuže natrag. Stigne do hrpe velikih stijena i ostane u tom zaklonu sve dok nije otkrio kako se može prikrasti skrovištu čovjeka u crvenoj košulji.

Izvuče revolver. Uspinjao se poput divlje mačke, gipko i napola prignuto.

Skoči sa spremnim koltom u ruci.

No stranac je bio mrtav. Ukočenim očima zurio je u sunce. Na crvenoj košulji, tik do srca, bila je rana iz koje je kuljala krv.

Neki konj zanjšti. Quade se naglo okrene i zapazi puteljak što je vodio nagore. Dugačkim koracima i s oružjem u ruci Quade požuri u tom smjeru.

Već poslije nekoliko koraka stigne na proplanak s oskudnom travom. Uz tlo su se povila čak i dva planinska bora.

Konj još jednom zanjšti i zakoluta očima dok mu se čovjek polagano približavao. Bio je uznemiren. Chet je odmah uočio što plaši životinju. Povjetarac je odozdo donosio miris krvi.

Quade umiri konja i pretraži zamotuljak s pokrivačima. U njemu je bilo samo ono što je nužno svakom čovjeku u divljini i ništa drugo što bi Cheta moglo uputiti dalje.

— Budi miran, stari moj — reče konju. — Ubrzo ću se vratiti i odvesti te. Tvoj mi gospodar

ionako duguje prvorazrednu životinju.

Bijelac spusti glavu i poče čupkati oskudnu travu.

Chet se vrati i pretraži mrtvačeve džepove. U unutrašnjem džepu prsluka pronade stotinjak dolara: pet zlatnika po dvadeset dolara i nešto sitniša. Kovanice su bile sjajne kao da se nitko njima nije koristio.

Zamišljeno strpa novac u džep. Možda uspije ustanoviti tko to i koga plaća sasvim novim dvadesetačama u vrijeme kada je kovani novac prava rijetkost.

Istina, napadačeva odjeća nije bila nova, ali ni otrcana. Doimala se poput odjeće čovjeka koji ima dovoljno novaca da bi svoje stvari uredno održavao.

Puška i revolver bili su dobro njegovani. Nepoznati je očito zaradivao novac izvršavajući poslove za koje je potrebno oružje.

Chet zapazi usjeklinu u stijeni i odvuče tamo mrtvaca. Tu ostavi i pušku i revolver, a zatim dovuče i sedlo.

Velikim kamenom zatvori ulaz, a zatim dovede bijelca.

Ogleda se. Ništa više nije upozoravalo na borbu ili prepad. Čahura metka koji je usmrtio Chetova kulaša zacijelo se negdje skotrljala.

Chet skine sedlo kulašu i njime osedla bijelca. Životinja mirno dopusti da joj pritegne kolan.

Nabrana čela Chet pogleda kulaša što je ležao nasred ceste. Uzdahne. Morat će to truplo nekako sunovratiti u ponor da bi prikrio tragove borbe.

Mučio se pola sata, ali naposljetku uspije.

— Dobar će tragač ipak zaključiti što se ovdje dogodilo — poluglasno reče preda se.

No nadao se da će pažnju svojih neprijatelja probuditi tek kada stigne u Encino. Računao je s time da na njega u zasjedama vreba barem još nekoliko nitkova.

Žalio je samo to što nije uspio ispitati napadača jer još nije znao u kakvu se igru uputio, a to mu se nije nimalo svidjelo. No tu se ne može ništa izmijeniti.

Vine se na bijelca i odjaše dalje.

Kada je sutradan stigao na desetak kilometara od Encina, osedla bijelca Bennetovim sedlom i otjera ga. Vlastitim sedlom osedla sivca.

Bijelca će netko uhvatiti. Možda mu čak uspije time zbuniti protivnike. Netko bi mogao prepoznati sedlo poginuloga revolveraša, a sivca će se zacijelo mnogi prisjetiti.

Zlovoljno se nasmiješi i potjera životinju.

Kasno poslije podne stigne u gradić i zauzda konja. Osjećao je opasnost. Encino nije ni na kakvom važnom putu i zapravo ga ništa ne čini zanimljivim.

Baš zbog toga Chet postane sumnjičav čim je zašao među prve kuće. Naoko je udobno sjedio u sedlu, no pažljivi bi promatrač odmah zapazio kako je crnokosi došljak spreman na sve.

Chet potjera životinju prema velikoj drvenoj zgradi. Izbljedi, djela i raspucala ploča ispod nadstrešnice najavljivala je da je to hotel »Encino-Palace«.

Iskoči iz sedla i zapadne do gležnjeva u prašinu. Voda je u

tom kraju zacijelo velika dragocjenost.

Quadea obuzme osjećaj da ga netko promatra. Uspinjući se na daščani pločnik neopazice se ogleda.

Iza nekolicine prozora lagano se pomaknu zavjese. Chetov je dolazak nesumnjivo narušio sjestu građana i sada su htjeli znati kakav je čovjek koji ih je uznemirio.

Chet potapša sivca po vratu i time podigne pravi oblak prašine što se polagano slijegala prema tlu. Nije bilo ni daška vjetra da ublaži žegu. Uistinu, u to doba dana najmudrije je ostati kući.

Zaputi se prema vratima i pogleda preko ruba. Za jednim su stolom sjedila četiri čovjeka. Barmen je stajao za šankom, sklopljenih očiju i leđima naslonjen na policu s bocama. Quade odgurne vrata i uđe. U salunu je bilo ugodno hladno. Odmah se odmakne dva koraka i nasloni na zid. Uvjeri se kako u prostoriji nema nikoga osim one petorice.

Sumnjičavo pogleda spram stuba što su vodile na kat. Duž cijeloga desnog zida bila je otprilike dvanaest koraka dugačka galerija s koje su četvora vrata vodila u prostorije na katu. Tamo bi također mogli vrebati neprijatelji.

No Quade se osloni na svoj instinkt, a on ga nije ni na što upozoravao. Rukom zagladi prašnjavu kosu i polagano priđe šanku.

— Čime vas mogu poslužiti, senjor? — zapita čovjek otvorivši oči.

— Pivom, ako ga imate.

Barmen samo kimne i poseg-

ne za čašom.

Chet je bio znojan i prljav. Najradije bi se bio okupao, ali potisne tu želju. Najprije mora doznati kako će doći na ranč Dawson.

U zrcalu iza police Chet opazi kako su se pokrenula dvojica od one četvorice za stolom.

Zapravo, to su učinili sasvim neupadljivo, ali iskusan čovjek poput Cheta odmah je znao da su promijenili položaj samo zato da bi mogli promatrati došljaka, skrivajući oči pod obodom duboko nabijenog šešira.

Quade podigne čašu i otpije gutljaj rashlađenog piva. Htjede još jednom gutnuti, ali tada osjeti propuh odozgo. Na galeriji su se zacijelo otvorila neka vrata.

Spusti čašu, munjevito se baci na pod i otkotrlja u stranu a zatim u hipu uspravi s revolverom u ruci.

Pred trećim vratima na galeriji stajao je neki Meksikanac.

— Nervozan si, momče — reče mu Meksikanac ponešto nesigurnim glasom i pogladi tanki brčić.

Čovjek je na licu imao dva ožiljka, zacijelo od noža.

Bio je dobro odjeven, opasao se crnim pojasom optočenim srebrnim pločicama. Korice su mu vrlo nisko visile. Doduše možda je samo htio iskušati nepoznatog Amerikanca, ali Chet je ipak osjetio ozbiljnu opasnost.

Meksikanac polagano side stepenicama netremice promatrajući Quadea.

Taj je revolveraš zacijelo bio dobro poznat u tim krajevima, ali je pred Chetom ipak bio malo nesiguran.

Quade osjeti da je izravna opasnost prošla, pa gurne kolt u korice i zapita barmena:

– Mogu li dobiti još jedno pivo?

– Odmah, senjor.

– Zašto ste tako nervozni? – upita čovjek s ožiljcima.

Chet pogleda pravo u poput ugljena crne Meksikančeve oči i lagano se nasmiješi.

– Možda ne volim kad netko nečujno otvara vrata želeći me iznenaditi – reče ravnodušno.

– Tko ste vi? – zapita revolveraš. – Tko vas je pozvao?

Chet se vrati šanku i uzme pivo. Otpije gutljaj, obriše pjenu s usta i odloži čašu. Ni trenutak nije puštao Meksikanca iz vida.

– Ne tiče vas se! – oštro mu odgovori.

Dvojica za stolom skoče prevrnuši stolice. Bili su spremni da se umiješaju u borbu.

– Jorge, José, ostavite se toga! – ukori ih čovjek s ožiljcima. – Imate pravo senjor – nastavi govortiti Chetu. – No možda bih vam mogao pribaviti posao. Zacijelo ga tražite, zar ne?

Quade munjevito razmisli i odluči.

– Ne, ne tražim posao!

Meksikanac opet pogladi brčić tanak poput crne crte.

– Dobro, senjor – reče. – Zovem se Ramon Torrado, predradnik sam na ranču Paterson. Predomislite li se, dodite. Za čovjeka poput vas uvijek ima posla.

Chet samo kimne i otpije još gutljaj piva.

– Hajdemo, momci, – zapovjedi predradnik i pođe prema vratima.

– Utrošio si mnogo vremena

– promrmlja jedan od radnika.

– Zacijelo je bilo prevruće? Ili, možda Rosita nije htela?

Predradnik opsuje na španjolskom i izide.

Čovjek koji je netom govorio odmakne šešir na zatiljak i ispitljivo pogleda Quadea čeličnoplavim očima.

– Treba da promislite o Ramonovoj ponudi, gospodine – reče mu otežući poput Teksašanina. – Patersonov ranč je najveći. Uzima svakog dobrog momka i dobro ga plaća.

– Zar zbilja svakoga?

– Jednom je imao smolu – prizna Teksašanin – no to je nešto drugo. Paterson se nije mogao natjecati s Dawsonovom ponudom.

Teksašanin se bučno nasmije i ustane.

– Kako da stigenm na Dawsonov ranč? – zapita ga Quade. – Želio bih čuti i njegovu ponudu.

Teksašanin se opet nasmije i odgovori poslije nekoliko trenutaka:

– Ne bih vam to preporučio. Opasno je jahati za ranč Dawson.

– Htio bih i to vidjeti – uzvрати Chet hladno.

– Tex! Izvuci svoju životinju iz staje! – dovikne mu onaj s ulice. – Moramo odjahati!

Chetu se činilo da je tog Teksašanina mogao još nešto pitati. Taj je momak pripadao njegovu soju, u to nema sumnje.

– Kažite mi, Tex, koliko plaća Paterson? Želio bih znati plaća li katkad kovanim dvadesetačama?

– Ne, o tome nisam ništa čuo – odmah mu odgovori mršavi i pođe vratima.

Odjednom se okrene i odmjeri Quadea ispod napola spuštениh vjeda.

Prepoznao je sivca, pomisli Chet i napne se.

— Sada ipak mislim da biste morali odjahati na Dawsonov ranč, stranče — reče Teksašanin. — Ubrzo će biti nevolja... Vidio sam ovu životinju. Krenite točno na istok, šest, sedam kilometara. Mislite i na to da je i Torrado vidio vašega konja. Brz je... Gotovo poput vas, stranče. Pokrenut će sve da bi vas sreo.

Netko izvana tako silovito gurne vrata da su udarila o zid.

— Što je s tobom? — viknu Patersonov predradnik. — Zar ti je potrebna pismena pozivnica? Dodi napolje i vidi što tamo stoji. Moram odmah obavijestiti šefa.

Mršavi napusti salun.

Chet izvuče nekoliko novčića iz džepa i plati dva piva. Izišavši ugleda još samo velik oblak prašine iza Torrada i njegovih ljudi.

Odjahali su na jugoistok. Chet se gorko nasmiješi. Slutio je što ga očekuje. Veliki rančer Paterson želi progutati Dawsonov ranč i zbog toga će u ovom kraju uskoro izbiti rat zbog pašnjaka.

— A ja sam u tom osinjem gnijezdu! — promrmlja Quade. — Koliko poznajem svoju sreću, jedini sam Dawsonov čovjek!

Nabije šešir dublje na čelo i odveže sivca. Nedugo zatim jahao je prema istoku, prema Dawsonovu ranču.

VI

Chetov se sivac kretao korakom. Zemlja je bila gola. U rav-

nici što se blago uspinjala tek bi se tu i tamo pojavio koji prašinom pokriveni grm.

Čuperci trave bili su pokrivni sitnim pijeskom što bi ga uzvitlao i najmanji povjetarac. Novi Meksiko je jednako sušan kraj kao i Teksas ili Arizona.

Rocky Mountains, Stjenjak, proteže se tom pustinjskom zemljom u smjeru juga, a planine od tri tisuće i više metara visine nisu nikakva rijetkost.

Voda tu znači život i zbog te dragocjene tekućine bilo je već mnogo sukoba.

Quade navuče rubac preko usta i nosa. Lagan vjetar podiže oblake prašine. Od sive koprene potamni sunce, a nebo postane na neki način prljavo.

Sivac zlovoljno zanjšti. Očito je udahnuo prašinu, pa su mu sićušna oštra zrnca nadražila nozdrve.

Quade se uspravi u sedlu i začudeno pogleda niz stabala čije su se, otprilike pola kilometra udaljene krošnje njihale na vjetru.

U blizini tih stabala trava se doimala sočnijom, svježijom, a grmlje je bilo gusto.

— Tamo se može nahraniti mnogo stoke — reče Chet. Naravno, ako sve to nije fatamorgana.

Potjera konja kasom. Sivkastosmeđa trava što je rasla samo u usamljenim busenima odjednom prijeđe u zeleni pašnjak.

Nije to ona plava trava iz njegove doline! Novi Meksiko je presuh za nju. No ipak je i ta bila sočna.

Naslutio je zbog čega se Dawsonov ranč mora boriti za opstanak. Tu mora da je izvor koji

nikad ne presuši.

— Možda ću se tamo moći čak i okupati — promrmlja i prokune prašinu.

Sivca zauzda sto koraka ispred stabala, pokraj potoka. Voda je tekla mirno, bez klokota. Nije to bio kristalno bistri planinski potok Kolorada što leden izvire iz Stjenjaka.

Korito se bilo usjeklo šest, sedam metara u isušeno tlo.

Ogleda se. U oblaku prašine nije vidio daleko, ali je osjećao da je sam.

Povede sivca do pristupačnijeg dijela obale da bi ga napojio. Životinja sagne glavu i počne piti, a Chet odbaci šešir i rubac na tlo.

Nekoliko je trenutaka oklijevao, ali naposljetku shvati da mora sa sebe sprati znoj i prljavštinu.

Skine odjeću, izuje obuću i zaroni u ugodno prohladnu vodu. Potok je bio otprilike dva metra dubok.

Izroni. Iako je uživao poput djeteta, morao je izići da zaštiti glavu od sunca koje je žarilo.

Popne se dva koraka na obalu i sagne da bi dohvatio šešir pokraj pojasa s revolverom.

Odjednom osjeti opasnost.

Podigne glavu i htjede posegnuti za revolverom. Prasne nečija puška.

Tane zaore tlom tik ispred njega i zaspe ga zemljom. Chet hitro posegne za revolverom. Uto prasne i drugi hitac, a tane pogodi jedan metak u pojasu i odbije se.

— Prokletstvo! — zausti Chet i odbaci pojas. i Baci se natraške i tako izmakne trećem hicu. Padne u vodu i grozničavo zamlatara slobodnom rukom da

bi nekako spasio oružje. Ipak izgubi ravnotežu i revolver se smoći.

Kada se opet pojavio na površini, odbaci revolver. Ne bi imalo nikakva smisla da se mokrim oružjem upušta u borbu.

Znao je da postoji samo jedan izlaz: mora se dočepati vinčesterke koja je bila u navlaci na sedlu.

Pogleda prema konju da bi tako ocijenio udaljenost i svoj položaj. Desetak koraka odatle, na obali se pojavi neka prilika. Obala je na tom mjestu bila vrlo strma, pa se nepoznata osoba morala kretati vrlo pažljivo.

— Ostanite gdje ste, gospodine! — začu se ženski glas. — Pomaknete li se, prosvirat ću vam glavu! Upravo sam očekivala momka poput vas!

Ta žena je uistinu gnjevna i zacijelo je u stanju učiniti ono što je rekla, pomisli Chet.

— Nisam znao da je ovdje zabranjeno kupanje — reče Chet slegnuvši ramenima.

— Što se mene tiče, možete pokušati zaroniti — reče žena. — No pogledajte gdje je sunce! Vidjet ću vas i ispod vode! Svjetlo pada upravo onako kako mi odgovara. Hajde, pokušajte!

— Nipošto, gospodo! — uzvratu Quade iako je namjeravao upravo suprotno. Naime, to je bila jedina mogućnost da joj umakne.

Neko su vrijeme šutjeli.

— Koliko se još smijem zadržati na vašem privatnom kupalištu? — naposljetku progovori Quade. — Ovdje mi se vrlo sviđa... No vi ćete ogladnjeti, a za nekoliko sati sunce će zaći: Što ćete onda?

Žena se ujede za usnu i zausti

nešto gnjevno. Chet je izrekao upravo ono što je i njoj palo na um. Quadea obuzme slaba nada. Možda je plavuša Dawsonova žena?

— Što vam toliko smeta, gospodo? — zapita je Chet. — Istina, okupao sam se, ali nećete me valjda zbog toga ustrijeliti!

— Ja sam gospoda Dawson — uzvratila žena — i smeta mi vaš konj! Smeta mi to što jedan revolveraš jaši tog sivca mojom zemljom!

Chet uzdahne. Nije se prevario. Gospoda Dawson je očito bila izjahala u šetnju i sada je pomislila da je on ubio Hardyja Benneta i uzeo njegova sivca.

— Hardy je umro prije nego što je stigao do mene — poluglasno reče. — Umro je na ranču Skull s kojega dolazim. Ali nešto je kazao prije smrti. Spomenuo je prezime Dawson, Encino i Novi Meksiko. Osim toga, ostavio mi je dvije tisuće dolara i kazao da je to revolveraški posao za mene.

Žena promijeni položaj u sedlu. Sada je djelovala još napetije.

— Nećete mi baciti pijesak u oči, gospodine! — oštro mu odgovori: — Ako ste vi Chet Quade, ja sam carica Meksika!

— Gospodo, možda bi ipak valjalo da o tome porazgovaramo s vašim mužem. Tako će saznati nešto o Hardyju koji me tražio, a možda ćete mi i vi tada povjerovati.

Žena je šutjela gotovo pola minute. Naposljetku reče oklijevajući:

— Možda je to varka, sasvim obična varka. Muž mi je već tri godine mrtav, a vama je to zacijelo poznato! Nećete me pre-

variti izigravajući glupana.

— Gospode — Zavapi Chet. — Sada ću dohvatiti šešir, gospodo... Ustrijelite me ako baš želite! Ali više ne mogu izdržati. To će mi sunce spaliti mozak.

Chet dohvati svoj stetson za obod i vješto ga stavi na glavu. Pust mu pritisne mokru kosu. Odmah se osjećao bolje.

— Opet smo na početku — reče. — Nastavite samo tu igru, gospodo Dawson!

— Što je Hardy imao u torbi na sedlu? — iznenadi ga plavuša.

Quade nabroji stvarčice kojih se sjećao, zašuti, pa nastavi:

— U torbi je bio i komadić papira, sićušni ostatak neke zemljopisne karte. Usporedili smo ga s drugom kartom i ustanovili da je na njemu prikazan jedan od ovih krajeva.

— Prokleti razbojnici! — prokune gospoda Dawson.

— Da, zatjerali su mu tane u pluća i prostrijelili kuk — reče Chet. — Umro je na kuhinjskom stolu na ranču. Pravo je čudo što je uopće stigao do nas.

— Odakle zapravo poznajete Hardyja Benneta? — zapita gospoda Dawson.

Chet osjeti kako je već napola dobio igru.

Reče joj kako je svojedobno, kada je i sam bio revolveraš, neko vrijeme jahao s Hardyjem, a zatim ispriča kako mu je Bennet tada spasio život.

— Još me niste posve uvjerali — oklijevajući reče gospoda Dawson. — Ipak mislim da ne pripadate onim revolverašima koji ubijaju za nekoliko dolara. Odjenite se. Moj ranč nije daleko.

Plavuša pokaže rukom pre-

ma istoku gdje se još vidio oblak uzvitlane prašine.

Chet razvuče lice.

— Zar da se opet zavučem u tu prljavštinu?

Vlasnica ranča se nasmije i reče:

— Zar mislite da je ranč usred pustinje?

Chetovo se tijelo u međuvremenu osuši na suncu. Samo mu se još mokra kosa lijepila za glavu.

Odjene se, promijeni metke u revolverskom bubnju, gurne oružje u korice i uzjaše sivca. Dvije duljine konja ispred gospođe Dawson Quade pojaše u smjeru što mu ga je pokazala.

Desetak minuta kasnije zauzda konja pred zgradom ranča, sagrađenom u meksikanskom stilu.

Opeka je bila obojena vapnom, a ulaz je bio u sjeni dvaju stabala starih barem četrdeset godina.

Plavuša odjaše do male prigradnje i rasedla konja. Chet pojaše za njom i uvede sivca u staju koja je zacijelo služila samo za rančerove konje. U nju se nije moglo smjestiti više od pet životinja.

Kada su ušli u kuću, on skine šešir.

— Sjednite, gospodine Quade — ponudi ga plavuša i pokaže veliki kožnati naslonjač pokraj hrastova stola.

Uživao je u hladu kuće.

Pošto je donijela čaše i viski, gospođa Dawson ga zaspe pitanjima.

VII

Sat poslije June Dawson se naposljetku uvjerila da su Chet Quade i Hardy Bennet doista

bili drugovi. Quade prođe rukom kroz kosu što se u međuvremenu osušila i reče:

— Temeljito ste me ispitali, gospodo Dawson. Došao sam ovamo da bih dovršio Bennetov posao, a što se tiče pitanja, mislim da je sada red na meni.

— Zovite me naprosto June — zamoli ga žena koja je zacijalo bila sedam-osam godina starija od njega. — Izvolite, rado ću vam odgovoriti.

— Kazali ste da vam je muž umro prije tri godine — počne Quade. — Zar se Paterson već tada borio za njegov ranč?

— Odakle vam je poznato to prezime — uzbudi se June. — Taj licemjer! Prijateljivao je s Fredom, mojim mužem i u početku mu uvijek i u svemu pomagao. Njegovi su ljudi zamijenili neke moje kauboje koji nisu htjeli jahati za ženu. Oh, taj bi jedni stari lupeži!

Quade se začudi i izvijesti je o događaju u Encinu.

— Cini se da vam je Paterson pomogao — reče Chet. — Zašto ste se onda posvadili?

— Jedva da je prošla godina od Fredove smrti, već se htio oženiti sa mnom! Kada sam ga odbila, prestao mi je pomagati — uzvratila June Dawson. — Namjeravao je moju zemlju uključiti u svoj posjed... Da, on je najveći ovdašnji rančer, pravi kralj stoke, kralj pašnjaka, ali njegova je zemlja presuha. Fred i on su istodobno došli u ovaj kraj, ali moj muž je uspio otkupiti ovu zemlju od Indijanaca. Bio je pošten i isplatio je ugovorenu cijenu, a Paterson je prevario Indijance koji su se onda osvetili otjeravši mu stoku. Sada pokušava osvojiti potok. Moj

mu je muž uvijek dopuštao da ovdje napaja stoku i nikad nije za to tražio ni centa. Paterson je bijedni stari lopov!

— Koliko grla imate, June?

— Ne znam... — uzvratila s gorčinom u glasu. — Zaista ne znam. Poslije Fredove smrti Patersonovi jahači svake godine pokupe nekoliko stotina mojih grla i otjeraju ih na sjever. Pošto sam odbila moćnikovu ženidbu, zahtijeva od mene pet dolara za svako grlo koje živo stigne u Kansas do željezničke pruge.

— No ipak vam ostaje dovoljno da biste preživjeli — hladno ustanovi Quade.

— Dakako, ali to više nije pravi ranč. Volim ovu zemlju, volim ovu kuću. Fred je učinio za mene sve što je mogao. Ne znam da li ga još volim, ali zacijelo sam mu bila dobra žena.

— Prema svemu sudeći, nije imao sreće... — reče Chet. — Od čega je umro?

June duboko udahne i odgovori:

— Jahao je bronca. Životinja ga je odjednom zbacila i pao je među tri velike čegrtuše. Chet. Mislim da nije bio nesretan u braku s mnom.

Chet odmjeri namještaj sobe za dnevni boravak i u sebi se složi s udovicom. Pokraj stuba koje su vodile na prvi kat bio je čak i klavir.

— Hary je smatrao da imam još pet ili šest tisuća grla — ponovo progovori June. — Ali nitko neće da radi za mene. Paterson me tako želi uništiti, razumijete li me, Chete? Svakom čovjeku koji traži posao nudi mnogo više nego što mu ja mogu platiti.

— Samo je s Hardyjem Paterson imao nevolja, zar ne?

— To je bilo nešto drugo! — oštro reče June Dawson.

Kada je opet pogledala Cheta, u njenom je pogledu bilo nešto odbojno, nešto nalik upozorenju. Chet je znao da više ne smije ništa pitati, ali je ipak htio doznati sve što je znao i Bennet jer će samo tako moći nastaviti posao poginuloga prijatelja.

— Jeste li ga voljeli? — zapita Chet posve jednostavno.

June uzdahne. Gnjevno razvuče lice, ali prije nego što je uspjela što reći, Chet nastavi:

— Moram znati u što se upuštam, June. Sasvim mi je svejedno jeste li pokušali samo primamiti Hardyja ili je posrijedi bilo što drugo. Došao sam ova-mo da bih mu vratio stari dug. Nadam se da me shvaćate.

June Dawson se smiri.

— Bio je zaljubljen u mene — tiho prizna. — Možda bih jednog dana i ja njega zavoljela. Podsjećao me na Freda načinom kojim je prihvaćao život. Bio je muškarac! Imao je novac i namjeravao ga je uložiti u ranč. Htjeli smo pričekati da prođe taj rat s Patersonom da se naviknemo jedno na drugo, Chete. Osim toga bio je jedini čovjek koji bi Patersona mogao svesti na pravu mjeru.

Quade ništa ne odgovori. Šutio je i razmišljao. Nešto mu je ipak smetalo u tome. Znao je da je Bennet pronašao nešto što je bacilo sasvim novo svjetlo na cijeli rančerski sukob.

Odjednom mu padne na um da zapita:

— A zašto je Hardy počeo tražiti mene?

June Dawson iskreno pogleda Cheta.

— Ne znam — reče. — Odjahao je prije više od dva tjedna s nekom kartom Novog Meksika. Rekao je kako ne može biti točno da Dawson želi samo vodu. Tā dobri susjedi uvijek dijele vodu. Mora postojati još neki razlog. U svakom slučaju namjeravao je potražiti Cheta Quadea bez obzira na to da li je u pravu. Naposljetku, smatrao je da sam ne bi mogao izvršiti taj zadatak. To je sve što znam o tome, Chete. Zaista sve, kunem se.

— Zar vas je Paterson još želio oženiti, iako ste ga već odbili? — zapita Quade. — Zar vam je nudio brak i dok je Bennet bio ovdje?

— Da, ali neizravno. Mislim da je stari htio ustanoviti što postoji između mene i Hardyja.

— Zacijelo je postojao i koji drugi razlog — reče Chet. — Ta nije mu samo do vode. Veliki rančer zacijelo zna nešto što nikom drugom nije poznato. I, prema svemu sudeći, to želi iskoristiti.

June pogleda Quadea. I u njezinim tamnoplavim očima se rasplamsa neko obećanje. Quade pomisli na Mary-Lou. Njezino mu se lice ukaže pred očima on se nasmiješi.

June Dawson mu uzvratila smiješkom. Bila je uvjerena da će taj čovjek prihvatiti njezinu ponudu.

— Idućih ću se dana malo ogledati — reče Chet. — Patersonov mi je predradnik u Encinu nešto punudio, ali Hardyju ipak još dugujem život i ovu ću borbu privesti kraju. Dajete li mi punomoć da postupam u va-

še ime, June?

— Naravno, ako ne budete radili protiv mojih interesa — uzvratila žena i naglim pokretom glave zabaci kosu.

— Porazgovarajte sa mnom prije nego što donesete bilo kakvu odluku — zamoli je Chet. — Moram znati kada i što namjeravate poduzeti da bih mogao postupiti u skladu s tim.

June mu to obeća. Bila je sasvim zadovoljna. Žrtvujući život za Dawsonov ranč, Hardy Bennet se pobrinuo čak i za svojega zamjenika.

Jasno je vidjela pred sobom lik mrtvog revolveraša i bila posve sigurna da bi Bennet bio izvrstan muž.

Chet Quade nagnu glavu i stane osluškivati. Ustane i pođe prema vratima. Otvori ih i pogleda.

Neki su ljudi jahali prema ranču. Oblak prašine što su ga uzvitlala konjska kopita lebdio je u zraku poput magle.

— Dobit ćemo posjet — opušteno reče. — To je zacijelo Paterson koji želi upoznati vašega novog čovjeka June.

Plavuša ga pogleda.

Chet se nasmiješi i reče:

— Budite bez brige, on me ne može platiti. Baš me zanima dokle će ići. Možete li odozgo zapucati sačmaricom bude li potrebno?

— Radije ću uzeti vinčesterku

— odlučno reče June Dawson.

— Nipošto! U ženskim rukama sačmarica je mnogo opasnija od bilo koje druge puške — reče joj Chet. — Uzmite je i покаžite se tek kada vam kažem.

June je oklijevala kao da ga ne namjerava poslušati, ali naposljetku popusti pred njego-

vim oštrim pogledom. Odjednom je bila posve sigurna da taj Indijancu sličan čovjek valjano postupa.

Dohvati dvocijevnu sačmariću »parker« i popne se na kat. Chet je začuje kako je gore odškrinula prozor. Ostao je u sobi za dnevni boravak. Vrata su bila pritvorena.

VIII

Na čelu skupine jahača jahao je čovjek pedesetih godina. Uzicom vezani šešir visio mu je na leđima. Vjetar mu je mrsio dugačku sivu kosu.

Zacijelo je to Paterson, pomisli Chet.

Sijedi čovjek je sjedio u sedlu snažnoga bijelca poput pravoga kralja.

Rančer zauzda konja pet koraka ispred ulaznih vrata. Nije sjahao. To mu nije ni bilo potrebno! Ta on je kralj ovdašnjih pašnjaka i bude li mu što potrebno, netko će mu to donijeti. Poželi li porazgovarati s nekim ta će osoba morati doći do gospodara više od četrdeset kauboja i dvadesetak tisuća grla stoke.

Ramon Torrado pritjera konja zdesna rančeru. Predradnik je točno znao da mora malo zaostati iza bijeloga gazdina konja.

Visoki Teksašanin pritjera svojega konja rančeru slijeva, a iza njih trojice rasporedi se ostalih desetak jahača.

Ugledavši ih Chet napola zažmiri. Samo su dvojica ili trojica među njima uistinu bili kauboji, a ostali su se doimali poput strvinara što gladno i proždrljivo motre na sve strane ne bi li se dočepali plijena.

Zacijelo su većinu od njih tražili šerifi barem u nekoliko država.

— Hej, June, želio bih porazgovarati s tobom! — prijeteći poviče Paterson svojim zvučnim basom.

Kada je nestrpljivi silnik ponovio poziv, Chet gurne vrata i izide.

— Tko si ti? Želim razgovarati s June — dovikne mu Paterson. — Dovedi je!

Quade osjeti kako ga cijeloga prožima bijes.

— A tko si ti, gospodine? — zapita naoko ravnodušno. — Tek si dojahao i već galamiš! Da nisi možda guverner ili predsjednik Sjedinjenih Država?

U zelenkastim rančеровим očima Chet ugleda iskre gnjeva.

— Ne znaš tko sam? — zagrmirao rančer. — Čini mi se da ću te morati dati izbatinati, a, onda ćeš vjerojatno biti uljudniji!

Chet pogleda Teksašanina. Prezirno se smješkao, sjedeći mirno u sedlu, a obje je ruke naslonio na jabuku sedla.

— Ja znam što je uljudnost — opušteno odgovori Chet — ali ti se vladaš poput pijanoga kauboja.

Paterson zinu kao da će nešto viknuti, ali Chet podigne ruku i pogleda ga pravo u oči.

Rančer naglo zatvori usta, osjetivši da ne može zastrašiti neznanca pred sobom.

Revolveraši postadoše nestrpljivi. Slutili su da je pred njima hrabar i samopouzdan čovjek pa su se uznemirili i postali nesigurni.

— Gospodine, zineš li još jednom, skinut ću te s konja, a i

nekolicinu tvojih ljudi – jednostavno doda Chet.

Bilo je to ozbiljno rečeno i Paterson je osjećao da će stranac učiniti to što je kazao.

Morao je progutati tu gorku pilulu jer se nije usudio zapovijediti svojim ljudima da ustrijele prkosnog stranca. Paterson je sasvim točno znao da bi barem tri ili četiri njegova čovjeka zagrizla travu.

Prije nego što je rančer uspio išta odgovoriti, progovori njegov predradnik.

– Vidio sam te i znam da si dobar, čak i bolji od većine. Rado bih se osvjedočio možeš li svladati mene. Među svim tim ljudima najbolje baratam revolverom. Možda ćeš imati izgleda protiv mene. Ali samo možda...

– U svako doba! – nepokolebljivo prihvati Chet.

Mislio je posve ozbiljno. Bio je spreman da se odmah ogleda s nadmenim Meksikancem.

Paterson je šutio i ukočenim pogledom promatrao Quadea. Lice kralja pašnjaka bilo je posve bezizražajno, poput kockareva.

Chet je znao da silnik u tom trenutku napregnuto razmišlja o izgledima Ramona Torrada i o tome kako bi se u pogodnom času njegovi ostali revolveraši mogli umiješati i baciti stranca na koljena.

Teksašanin je promatrao Patersona i Chetu se učinilo da taj želi nešto kazati rančeru.

– Dodi već jednom, Torrado! Sjaši! – pozove Chet predradnika.

Meksikanac učini tako i pođe nekoliko koraka ustranu. Lice mu je bilo ukočeno, ali u pogle-

du mu zatitra divlja radost. Očito se radovao dvoboju zbog toga jer je bio uvjeren da će još jednom dokazati svoju nadmoć.

– June, pokaži mi svoju štrcaljku za sačmu! – ravnodušno reče Quade.

Staklo prozora na katu se razletelo u krhotine i ukaza se cijev sačmarice.

– Prokletstvo! – izmakne jednom revolverašu iza Patersonovih leđa.

– Bit će to poštena borba, zar ne? – ravnodušno zapita Chet.

– Ako se samo jedan od tih razbojnika imalo pomakne, June, zaspi ih sačmom iz cijevi!

– Naravno, Chete! – reče mlada žena i napne oba kokota »parkerice«.

– Dodi, Ramone! – pozove ga Chet i polagano side niz stubu. – Dodi nekoliko koraka ustranu da ne bismo ugrozili konje.

– Nipošto! – Meksikanac ga uzrujano odbije. – neću dopustiti da me prisiliš na borbu onda kada tebi odgovara. Borit ću se, ali ne sada... Nisam još spreman.

Chet se zlovoljno nasmiješi.

– Ali ja sam spreman, a ti si me izazvao! Pa dobro... Odgodimo to. Kaži mi kada ćeš biti spreman.

Patersonovo je lice još bilo naizgled ravnodušno. Ipak je znao da je izgubio i da je nemoćan protiv dvije cijevi napunjene krupnom sačmom.

Baš on je bio točno na liniji gađanja!

Osim toga, taj čovjek pred kućom, čini se, samo čeka da povuče kolt.

– June, skloni pušku i sidi.

Moram porazgovarati s tobom!
— progovori sjedokosi rančer zapovjednički.

June mu ne odgovori.

— Prokletstvo, zar nisi čula što sam rekao!?

Možda još nije shvatio da tako neće moći ništa postići, a možda je time htio sebi i svojim ljudima dokazati kako je ipak najmoćniji čovjek u kraju.

— To je sasvim pogrešan ton, gospodine — podrugljivo mu uzvratiti Chet. — Valjalo bi da gospodu Dawson zamolite za razgovor. Možda će pristati, a možda i neće. To će ona odlučiti.

Rančerovo lice pocrveni od gnjeva.

Quade je znao kako se može osjećati čovjek koji je uvijek dobivao sve što bi htio, a onda je najednom naišao na otpor.

— Ne sideš li odmah, zaboravit ću da smo dobri susjedi — procijedi Paterson kroza zube. — I otjeraj toga klipana, toga prokletog revolveraša. Ne želim da se takvi ljudi vucaraju ovim krajem!

Chet se samo nasmije.

— Okrenite se, gospodine, i pogledajte kakve ste tipove dovikli sa sobom! Jesu li oni usrijelili Hardyja Benneta? Ako je tako, požalit ćete zbog toga, Patersone. Kunem vam se!

Chet je svakako htio doznati da li je rančer umiješan u Bennetovu smrt.

Rančer jedva prikrije ushićenje koje je odjednom osjetio — jedan je protivnik poginuo, ubijen je, i kralj pašnjaka može likovati.

Međutim, sada je došao Quade da ga zamijeni, a prema svedu sudeći taj je još žešći od

Hardyja Benneta.

— Nudim vam plaću koju sami odredite! — odmah predloži rančer.

— Zar i tisuću dolara uz besplatan stan i hranu? — zapita Chet s tobožnjim zanimanjem.

— Ako želite, još i više!

Chet se blijedo nasmiješi. U očima mu zasja gnjev i poruga.

— Zacijelo ste uvjereni da svakog čovjeka možete naprosto kupiti, zar ne?

— Svatko ima svoju cijenu — odgovori Paterson nepromijenjena izraza lica.

Quade žmirne i odluči da će se upustiti u opasnu igru.

— June — pozove naglas — ispali jedno punjenje sačme njegovu bijelcu pored noge. Ništa ne smeta ako zahvatiš i životinju zato što je vlasnik upravo uštedio tisuću dolara! Pokaži mu kakav je naš odgovor!

Odozgo prasne hitac.

Zrna sačme zarinu se u tlo i podignu oblak prašine što je neko vrijeme poput vela ledbio pred rančеровим ljudima.

Chetova ruka je bila spremna pokraj drške revolvera, ali nijedan se nije usudio ni pomaknuti.

— Nestani, Earle Patersone! — dovikne mu June odozgo. — Nestani i nemoj se više ovdje pojavljivati.

Zelene oči kralja pašnjaka gnjevno bljesnu, a lice mu problijedi poput voska. Prašina se polagano slijegala! Bijelac se nije ni pomakao iako su mu grudice zemlje udarile u prednje noge.

I druge su životinje bile doista dobre — pravi stočarski konji. Nisu se plašili pucnjave i na

hitac s kata nisu se ni pomakli.

– Posjetit ću vas ovih dana
– reče Chet gotovo prijateljski.
– Dakako, vladat ću se bolje od vas, gospodine Patersone, jer znam što se pristoji. Moramo porazgovarati o uvjetima pod kojima ćete ubuduće moći napajati vašu stoku na Juneinu potoku.

Rančer bez riječi povuče uzde i okrene bijelca.

Mršavi Teksašanin se nagnu, pritjera konja i nešto tiho reče svom gazdi. Paterson kimne nekoliko puta i nabije šešir na sjedlu kosu.

Quade je nepomično stajao i promatrao ljude kralja pašnjaka. Naposljetku je još vidio samo oblak prašine što su ga dizala kopita njihovih konja.

June Dawson side u prostoru za dnevni boravak, zaustavi se iza Chetovih leđa i položi mu obje ruke na ramena. Nasloni mu glavu na leđa.

Ne osjetivši nikakvu reakciju nakon nekoliko trenutaka odvoji se od nje.

– Sada mu je sve jasno – čvrstim glasom reče Chet i okrene se.

– Da, sada zna da si Hardyjev nasljednik – složi se plavuša. – I očito zna da mu neće biti nimalo lako provesti prljavi naum.

– Nasljednik? – zapita Chet.

– U svakom pogledu.

– U svakom! – prošapta June Dawson.

Chet pomisli na Mary-Lou Morgan i lagano strese glavom.

– Ne moraš me kupovati – reče. – Moram podmiriti svoj

dug, a ostalo me nimalo ne zanima, June.

Usne joj se na nekoliko trenutaka spoje u usku crt. Nije mogla shvatiti da ga ne može osvojiti.

A Quade je znao da se ne smije upustiti ni u kakav odnos s njom.

– Što će biti sada? – zapita ga June. – Misliš li da će Paterson ostati miran?

– Pričekajmo – uzvрати Chet. – Sutra ću pogledati tvoj ranč i vjerojatno ću cijeli dan biti odsutan. Neko ću vrijeme ostati ovdje, pa moram razgledati okolicu.

Uđu u kuću. June skuha kavu i pripremi večeru.

IX

Nešto prije mraka Chet popije posljednju šalicu kave i smotata cigaretu. Pripali je, povuče dim i ustane.

– Još ću jednom odjahati do potoka da bih malo proučio taj predio.

June Dawson samo kimne. U međuvremenu je shvatila kako ga ne može podvrgnuti svojoj volji. Ipak je bila zadovoljna znajući da će Chet Quade održati obećanje, a to joj je bilo najvažnije.

Chet pođe u staju i za nekoliko trenutaka izvede osedlana sivca.

Posljednje zrake sunca obasjaju nebo rumenilom, a krošnje stabala u blizini vode zelenkasto zasjaju. Quade uzjaše i mlićacne jezikom. Sivac ga posluša i pođe korakom prema obali. Nepomično je sjedio u sedlu. Nekako mu je nedostajalo glašanje pataka i divljih gusaka što su živjele na jezeru po-

kraj ranča Skull. Toliko se već navikao na to da mu se ovaj predio u Novom Meksiku učinio prethim.

Sivac ispruži glavu i udahne zrak. Uši su mu bile načuljene. Jahač je znao da je pastuh nanjušio neku životinju pa se ogleda. Na suprotnoj obali širokog potoka, ispred zapadajućega sunca, pojavi se oštar obris jahača.

Polagano je jahao u smjeru potoka i napokon zauzdao konja na niskoj obali.

Chet žmirne, jer je morao gledati u smjeru sunca. Tek poslije nekoliko trenutaka prepozna mršavoga Teksašanina.

— Hej, mogu li prijeći? — zapita ga došljak svojim otegnutim narječjem.

Zvučalo je to gotovo ravnodušno, kao da mu je sasvim svejedno smije ili prijeći na drugu obalu.

— Dakako, Teks, samo dodi — odgovori mu Chet i povuče uzdu.

Sivac opiše krug i sada je bio mnogo manji cilj nego prije. Teksašaniin utjera životinju u vodu i pregazi potok.

Chet se hladno nasmiješi i zapita:

— Je li to konj ili planinska koza, gospodine? Prema načinu kako se popela uza strmu obalu ubrojio bih je među koze.

— Ostavi to, Old Boy je sasvim u redu — uzvratu Teksašanin. — Ne mogu zamisliti bolje ga konja.

Mršavi jahač iz Teksasa priđe Quadeu i odmakne šešir na zatiljak.

— Lijep komad zemlje! — tiho prozbori. — Kada bi ga dobio tako smiješan stvor poput Pa-

tersona, bila bi to prava sramota.

— Lijepa zemlja, svakako — potvrdi Chet. — Ali za mene je nekako presuha. Previše pije-ska! Tamo gdje živim ima još divljači u izobilju, a pastreve same iskaču iz potoka i jezera ravno na ruku. Dovoljno je da je staviš u vodu...

— Lažeš kao da si Teksašanin — sa smiješkom reče mršavi.

Quade je znao da je to velika laska, pa se i on nasmiješi.

Pogledaše se prvi put ravno u oči, i odmah shvatiše da ih nešto povezuje.

— Ja ću pregovarati s tobom o toj bari — reče Teksašanin i pokaže nizvodno. Još na vašem ranču uspio sam nagovoriti Patersona da mi prepusti tu stvar.

Chet kimne. Sada je znao što je Teksašanin govorio rančeru kada mu se primakao na odlasku.

— Zovem se Jim Turk, — reče mršavi — a ponekad znam biti vrlo neugodan.

Chet se nagne naprijed i reče:

— Ja sam Chet, Chet Quade. I da odmah znaš: čovjek kojem je pripadao ovaj sivac bio mi je jedan od rijetkih prijatelja. Smrtno su ga ranili, ali se ipak uspio dovući do ranča na kojem živim i zamoliti me da dovršim posao. Zbog toga sam došao ovamo, Tekse.

Jim Turk kimne.

— A što je s June Dawson? — bezazleno upita Teksašanin.

— Ona je vlasnica ranča — opušteno odvrati Chet — i to je za mene sasvim dovoljno. Imam sva ovlaštenja, a i sam si vidio da me podržava.

Turk zabaci glavu i nasmije se.

— Trebalo je da vidiš Patersona! Jurio je cijelim rančem poput bika kojemu se roj osa objesio o njušku.

— Onda... što te zanima? — zapita Chet.

— Zar ćeš mu zaista zabraniti da ovdje napaja stoku? Dobro znaš da će mu sva grla skapati.

— Sve ovisi o njemu — mirno odgovori Chet. — Bude li pristojan, moći će dolaziti i ubuduće.

— Gotovo vjerujem da ćeš uspjeti — reče mršavi Teksašanin.

— Možda ćeš čak uspjeti zaustaviti četrdeset jahača i nekoliko tisuća od žeđi izbezumljenih grla stoke. Vjerujem da to možeš, ali ipak ne znam kako.

Chet se čudno nasmiješi. Pod posljednjim zrakama zalazećeg sunca lice mu je djelovalo gotovo surovo.

— Bacit ću nekoliko lopata vapna u potok, — odlučno reče — pa neka onda Patersonova stoka slobodno pije! To je potok June Dawson, Tekse, a taj je stari lopov nikad neće baciti na koljena... barem ne dok sam ja ovdje!

S nevjericom u očima Teksašanin pogleda crnokosoga stranca.

— Zatrovat ćeš vodu?! — zapita zaprepašteno.

Njemu, čovjeku koji je potjecao iz sušna, polupustinjskoga kraja ta je zamisao bila nesхватljiva. Voda znači život, život za čovjeka, životinju i svaku, pa i najmanju biljku. I ne postoji ništa opakije nego zagaditi tu dragocjenost.

— Dakako! — Chetov je odgovor bio konačan i odlučan.

— Prokletstvo... — prostenje Jim Turk — S tim nisam računao, a ni gazda. Kad to dozna,

poslat će ovamo sve svoje revolve-raše, a ti ćeš biti sam.

Quade se samo nasmiješi i kimne.

— Ne razumijem te, čovječe — reče Teksašanin.

— Sve je vrlo jednostavno — odgovori mu Chet. — Želim ustanoviti nešto što Paterson zna. On i još netko znaju što se ovdje u stvari događa, ali June Dawson, vlasnica ovog potoka, nema pojma o tome. Želim znati, Tekse, zbog čega bi joj trebalo oteti taj posjed i tek tada ću moći odlučiti što ću dalje poduzimati. A do tada bit će vrlo surovo i jednostavno. Možeš to prenijeti svojem gazdi.

Jim Turk je dugo šutio. S jedne strane je ipak shvaćao Chetove pobude, ali bi se u duši zgrozio čim bi pomislio na zatrovanu vodu. Vidio bi „longhorne“ tijela nadutih od žeđi, vidio bi ih kako skapavaju i riču od muka ležeći na oskudnoj travi.

— Ne... Ne mogu povjerovati da možeš učiniti nešto takvo! — prošapta.

— Ne prestane li Paterson prijetiti i terorizirati, uvjerit ćeš se da mogu — odlučno će mu Chet.

— Ali i ta žena posjeduje stoku — uzruja se Teksašanin. — Njezina će stoka stradati jednako kao i Patersonova!

Chet kimne i zlovoljno se nasmiješi.

— Dakako, — odgovori Chet — ali za neko ću vrijeme saznati što želim. Doznat ću zašto je ta voda postala toliko vrijedna. Shvati, Tekse, Paterson može još sto godina ovdje napajati stoku, ali zašto želi da sva zemlja bude njegova?

– Možda želi postati najveći rančer u državi – pretpostavi Jim. – Ili, pak, možda nešto nije u redu s njegovim zemljišnim ispravama.

Quade se glasno nasmije. Turkove su riječi u njemu odjednom pobudile jednu novu misao.

Prava na zemlju, dakako, zacijelo je to posrijedi, pomisli. Tu se događa nešto što je povezano sa zemljišnim pravima, a za to je nužna voda. Mora da je posrijedi golem posao.

– Otkad jašeš za Patersona?
– zapita Chet Quade.

– Tri tjedna. Prije toga sam imao posao u Roswellu. Čuo sam da Paterson traži dobroga strijelca, pa sam mu se javio. Dobro plaća, ali ipak ne tisuću dolara mjesečno.

Chetov je dojam bio, dakle, sasvim ispravan. Već mu se jučer u Encinu učinilo da je taj Teksašanin profesionalni revolveraš. No bio je siguran i u to da se Jim Turk neće upustiti ni u kakvu sumnjivu stvar, ni u kakvu prljavštinu.

– Moram pripaziti da se ostali revolveraši ne uzohole – nastavi Teksašanin. – Ti se momci bave prijavim poslom, ako me razumiješ. Samo do sada su otjerali već stotinu grla s Dawsonovim žigom, a inače lutaju naokolo i nastoje izgledati što opasnije.

– Zar tako? Kralj pašnjaka im je naredio da krađu susjedinu stoku?! – zlovoljno reče Chet.

– Životinje su u jednom slijepom kanjonu u brdima – odmah će Jim Turk. – Paterson ne dopušta da je prodaju. Pronašao sam i druge tragove. Pra-

ve staze, Chete. Tamo je otjerano najmanje dvije-tri stotine »longhorna« odjednom. I u tome je sudjelovalo više od deset jahača.

Na Quadeovo se lice spusti sjena.

– Kad bih samo znao što je ustanovio Hardy Bennet – tiho reče. – Da li je on znao za kradljivce stoke?

– Ako nije bio slijep, morao je zapaziti te tragove. Prema mojoj procjeni, Dawsonova je žena do sada izgubila najmanje petsto grla.

– Razmišljam o momcima koji vrludaju naokolo sa zlatnim dvadesetačama u džepu – zamišljeno će Quade. – To je druga skupina koja se želi domoći ove zemlje.

Turk je šutio. Premalo je znao o tome i nije mogao navesti Cheta ni na kakav trag.

– Što je s Torradom? – Chet prekine šutnju.

– Meksikanac je brz na revolveru – uzvрати Jim Turk. – Mislim da se s tobom ipak ne bi smio upustiti u borbu, a i ja bih ga već nekako svladao.

– Izvršava li bezuvjetno sve zapovijedi svojega šefa? – zapita Chet.

– Dakako! Odan mu je poput psa.

Quade promrmlja:

– Jednoga ću dana morati odjahati natrag, Tekse. Čini mi se da si na pogrešnoj strani. Razmisli o tome!

Osjetivši dodir potpetica na slabinama, sivač se pokrene.

Već se bilo gotovo smračilo. Samo su još vrhovi planina bili okruženi crvenkastim sjajem.

– Hej, pričekaj trenutak – reče Teksašanin i pritjera svoje-

ga konja sivcu.

Jim Turk nije mogao pronaći odgovarajuće riječi. Chet je osjećao kako se u tom čovjeku nešto događa, a najvjerojatnije je zbog toga i došao na potok.

— Što je, mladiću? — zapita ga Chet. — Što te muči?

— Eto, June Dawson, Chete — procijedi Jim kroza zube. — Još nikad nisam vidio takvu ženu.

Quade se nasmiješi, ali Turk to u mraku nije mogao vidjeti. Uostalom, taj bi ga smiješak zacijelo razgnjevio.

— Pa, posjeti je onda! — predloži mu Chet. — Istina, živim u njezinoj kući, ali ništa me ne povezuje s njom. Eto, sutra je naprosto posjeti! Cijeli ću dan jahati naokolo tako da ti nitko neće smetati.

— Prokletstvo... — obeshrabreno zavapi Teksašanin. — Žena poput nje i revolveraš! Sve je to loše, Chete! Da, luda mi je misao pala na um...

Chet Quade se zamisli. Taj Jim Turk pripadao je istom soju ljudi kao i Hardy Bennet, a June Dawson će zacijelo iskoristiti zgodu da za svoju stvar pridobi je još jednoga revolveraša.

Chet je bio svjestan da mu je na um pala zapravo vrlo ružna misao. Ipak, je blijedo slutio da bi se mršavi Teksašanin možda mogao dobro složiti s June Dawson.

— Posjeti je i kaži da želiš s njom pregovarati o pravu na vodu — predloži Chet. — Ja ću joj kazati ono što sam i tebi rekao. Mislim... ono da ću otrovati vodu i tako dalje. A sve drugo je tvoja stvar, Tekse!

Jim bučno izdahne zrak iz pluća.

Uхватило ga je, vraški ga je uhvatilo, pomisli Quade. Vidio je tu plavušu samo jednom i to sa sačmaricom o ramenu. No Teksašanin je unatoč tome osjećao potrebu da je opet vidi.

— Odjahat ću — reče Chet. — Kad je sutra posjetiš, nemoj joj ništa odbiti!

Jim Turk zapazi upozorenje u Chetovim riječima.

— Bez brige! O vodi ću govoriti samo dotle dok mi nešto bolje ne padne na um — uzvratit Teksašanin i potjera konja.

— Adios! — tiho mu dobaci Chet, a zatim potjera konja u potok.

Vrati se na ranč i odvede konja u staju. Nešto kasnije popije viski kojim ga je June ponudila i reče:

— Laku noć! Odjahat ću u svitanje.

— Tvoja je soba gore — reče mu plavuša. — Posljednja vrata!

Quade pode stepenicama, a onda zastane i ispriča joj što mu je kazao Jim Turk.

— Zar ćeš zaista zatrovati vodu? — zapita ga June zaprepašteno.

— Ovisi o tebi — odgovori Quade. — Za sada je to samo prijetnja. Turk će te sutra posjetiti da bi pregovarao. Nemoj mu ništa obećati, June, razumiješ li me? Nemoj mi pokvariti igru. Samo ću tako moći uskoro odjahati u Kolorado.

June mu obeća, ali Quade se ipak nije osjećao sasvim ugodno.

Udovica je sada bila sigurna da će taj čovjek iskoristiti svako srećstvo da bi joj pomogao.

X

Chet se probudio prije svanuća. Ustane sasvim oporavljen od višednevnoga napornog jahanja od Doline plave trave do Novoga Meksika.

— Opet sam jednu noć proveo u udobnoj postelji i to mi je pomoglo — promrmlja Quade.

Pokupi odjeću i nečujno siđe u kuhinju. Vrata svoje sobe ostavi prtvorena.

Oprez je bio uzaludan jer je crpka u kuhinji snažno zaškripala čim je pritisnuo ručku da bi povukao vodu iz bunara.

— Što je? — zapita probuđena June poslije nekoliko trenutaka.

Side u prizemlje i pričekala da se Chet obuče.

— Pripremit ću ti doručak, a i jelo za put — reče mu. Ispeče mu jaja sa slaninom i pristavi lončić kave.

Doc Smoky bi joj zacijelo pozavidjeo na tom štednjaku, pomisli Chet. Nasmiješi se prisjećajući se Smokyjeva jutarnjeg proklinjanja dok se morao doslovce boriti sa svojim štednjakom da bi u njemu raspirio vatru. Doduše, ono što bi starac zatim pripremio na tom štednjaku moglo bi izdržati usporedbu s djelom bilo kojega kineskoga kuhara u Sjedinjenim Državama.

Kava je ubrzo bila gotova. June je ulije u šalicu i vrati se štednjaku. Izvuče meso iz ormara ukopanog u pod kuhinje i odreže nekoliko odrezaka. Meso je u ormaru bilo rashlađeno, a ljeti je to u Novom Meksiku i te kako potrebno.

Chet pričekala da mu June napuni bocu s vodom, a uzme i još vruće odreske.

— Nemoj predugo odsustvovati — zamoli ga June. — Vrlo sam zabrinuta poslije svega što se jučer dogodilo s Patersonom.

— Doći će Teksašanin — odgovori Chet. — Možeš ga zamoliti da ostane koji trenutak.

June ga pogleda ništa ne razumijevajući.

— Ali on je na suprotnoj strani! — začudi se June.

— Nikad se ne zna! — odgovori Chet i napusti kuhinju.

Nekoliko minuta kasnije izvede sivca iz staje i vine se u sedlo. Prve sunčane zrake zasjaju između planinskih vrhova.

Chet je još jučer pogledao granice Dawsonova ranča na karti, a June mu je opisala najvažnije točke pa mu nije bilo teško pronaći put.

Na karti je zapazio i to da je Patersonov posjed četiri puta veći od Dawsonova. Međutim, kralj pašnjaka nije imao nijedan izvor koji ljeti ne bi presušio.

Chet potjera sivca prema sjevernoj granici ranča.

Sočni buseni trave postajali su sve rjeđi, raslinje oskudnije, a stablima nije više bilo ni traga.

Quade povuče uzdu i skrene životinju. Jahao je pod pravim kutom u odnosu na dotadašnji smjer. Poslije nekoliko minuta stigne na potok što se bio gotovo posve izgubio. Bio je još samo dvadesetak centimetara širok i četiri dubok.

Stotinjak metara dalje sasvim se gubio u tlu, ali je još oko kilometar tekao odmah ispod površine, pa je pašnjak ipak dobivao dovoljno vlage.

Na mjestu gdje je trava posta-

jala smeđa očito je ponirao dublje.

Chet se predomisli. Namjeravao je objahati granice Dawsonova ranča, ali se vrati i potjera sivca prema planinama. Jahao je duž potoka koji se opet širio.

Dva kilometra dalje potok je već bio širok nekoliko metara i davao je dovoljno vlage čak i za hrastik u podnožju stjenovite uzvisine.

Chet je slijedio potok u smjeru planina. Već poslije desetak minuta morao je utjerati sivca u vodu, jer je obala bila strma i isjeckana.

A onda ga zauzda. Pred njim je bila gotovo okomita stijena. Ispod te goleme ploče izvirala je voda koja je za stoku na okolnim pašnjacima značila život, jedini način da preživi vruće ljeto.

Chet shvati da se stijena ne može razoriti eksplozivom. To bi bilo opasno zato što bi vrelo moglo biti posve zasuto.

Sivac se polagano pokrene natraške. Chet otkrije mogućnost kako da doprije na obalu: pokrene konja koso na struju. Dva puta potkove kliznu, ali u trećem pokušaju životinja uspije.

Quade se okrene i prepozna stijenu što je bila ucrtana na karti pod imenom Usnuli poglavica, a gromada je zaista nalikovala na Indijanca koji se ispružio da bi se naspavao i pri tome nije skinuo perjanicu.

Chet je sada znao gdje je. Odatle je vodio put do zapadne granice Dawsonova ranča.

— Pa dobro, onda ću ovdje početi — promrmlja za sebe.

Nabije šešir na čelo, jer je

sunce već opasno žarilo. Sivac je poslušno slijedio svaki pritisak bedara i uspinjao se. Tu i tamo bi zagrizao kakav busen planinske trave što je pokraj staze rasla u usjeklinama.

Katkad bi kakav patuljasti bor bacio oskudnu sjenu. Ti su se borići nadvijali nad stazom i bilo je pravo čudo što su uspijevali preživjeti na tako sušnom tlu.

Tri kilometra dalje staza je skretala i postajala strmija. Chet pogleda uvis. Karta je govorila da će puteljak tamo završiti na visoravni.

Svladavši napokon uspon Quade osjeti upozorenje u sebi.

Munjevito se ogleda. Osim njega, na četiri kilometra dugačkoj visoravni, prema svemu sudeći, nije bilo nikoga. Međutim instinkt ga je upozoravao da odnekud vreba opasnost.

Sivac spusti glavu i stane čupkati vlati trave što je ovdje bila gušća. Mala je visoravan zacijelo zimi i u proljeće dobivala dovoljno vode da cijelog ljeta bude vlažna.

Chet odmakne šešir na zati-ljak. Sjedio je u sedlu sasvim bezbrižno, kao čovjek koji je prevalio dugačak put, pa je priuštio konju trenutak odmora.

Ustvari je napeto promatrao svaku pojedinost. Ocijenio je udaljenost do borova što su sjevernije sačinjavali pravu šumu.

Koji kilometar dalje, pokraj borove šume, nekoliko stijena stvaralo je izrstan zaklon u kojem je zacijelo bilo mjesta za nekoliko jahača. Quade razmisli i odluči da će pojahati pre-

ma njima. Ako su tamo zaista Patersonovi ljudi zacijelo će izići iz skrovišta čim shvate da im plijen sam ulazi u stupicu. Na polovici puta promijeni smjer.

Dvjesto metara dalje Chet još žešće osjeti opasnost. Potjera konja koji poslije nekoliko koraka pojuri punim trkom. Svom snagom je hitao prema borovoj šumi.

Quade pogleda u stranu.

Četiri jahača pojave se iza sipine i pojure prema njemu. Kopita njihovih konja oštro su bubnjala kamenitim tlom. Uvidjeli su da im plijen izmiče.

Zaprašte hici iz koltova, ali tanađ prozviždi podalje od Cheta. Pri toj brzini bilo je nemoguće pouzdano gađati.

Quade odjednom zapazi stupicu. Iz neke usjekline između borove šume i sipine odjednom iskrсну još dva jahača. Namjeravali su mu presjeći put i ukliještiti ga.

Quade se nagne još više naprijed i poviče sivcu u opuštene uši:

– Hajde, stari, potrči! Pojuri brže nego ikad inače će nas uhvatiti!

Konj kao da ga je shvatio. Napne svu snagu i pojuri još brže.

Dva jahača pred usjeklinom zauzdaju konje i izvuku puške iz navlaka.

Premda je time još više opteretio konja, Chet se uspravi u sedlu tako da im je bio dobar cilj.

Računao je s tim da su napadači još zadihani poslije žestoke jurnjave, a ni konji im još nisu mogli biti posve mirni.

Kroz topot kopita odjeknu dva hica. Quade izvuče desnu

nogu iz stremena i desnicom se uhvati za jabuku sedla.

Odjekne još jedan hitac i tane mu prozui vrlo blizu. Chet se pripije uz sivčev lijevi bok i pomakne lijevu nogu u stremenu što više unatrag. Desnom rukom pridržava se za jabuku sedla.

Jahao je postrance poput Indijanca i više nije bio vidljiva meta.

Znao je da će stići do borove šume prije nego napadači. Ostala četiri progonitelja još su bila daleko, bez izgleda da ga sustignu.

Quade pogleda nebo. Sunčane su se zrake probijale kroz krošnje stabala.

Vješto se vrati u sedlo i zauzda konja. Sivčevo disanje se samo malo ubrzalo. Divlja trka ga je stajala samo djelić snage.

Borove iglice priguše topot kopita, ali Chet je još čuo bubnjanje potkova iza sebe. To su bila dva napadača s puškama.

Ponovo potjera sivca. Bio je uvjeren da će pronaći izlaz iz stupice.

XI

Nekoliko minuta poslije Chet zauzda konja pred nesavladivom preprekom – visokom gomilom krupnih stijena. Između golemih stijena tokom stoljeća nakupila se sipina i ispunila sve usjekline. U njoj je raslo nisko grmelje i nekoliko ariša.

Chet iskoči iz sedla i poput mačke popne se do najvišeg vrha prepreke.

S druge se strane sipina spuštala podjednako strmo kao i sprijeda. Bila je to teška prepreka, ali ipak ne i nepremostiva.

Chet se potpuno pouzdavao u sivca, ali progonitelji će stići prije nego uzmogne izvesti životinju.

Izvuče vinčesterku iz toka i gurne metak u cijev.

Stajao je na sipini držeći pušku na boku, cijevi usmjerene naniže.

Progonitelji su bili oprezni. Znali su koliko je Chet opasan, a nisu se željeli izložiti opasnosti.

Zbog toga su pokušali pregovarati.

– Heej! – zagrmi jedan između njih. – Izidi! Ionako ćemo te ščepati... Nemaš nikakvih izgleda!

Chet je šutio i trudio se da pamti sve što bi mu moglo poslužiti kao zaklon.

– Nećeš uspjeti! Nas je šest, a ti si sam! Izidi, odbaci oružje i pođi s nama!

Izuje čizme i odloži ih na kamenje. U čarapama pretrči nekoliko koraka i zakloni se iza jedne uspravne stijene.

Sivac je nepomično stajao u podnožju barijere.

Imaš još samo minutu, a zatim ćemo te izvući! – poviče jedan od progonitelja.

Chet podigne vinčesterku i ispali pet hitaca zaredom.

Tanad bezopasno prozviždi kroz granje borova, ali ipak postigne cilj. Napadači su sada znali da im se ne namjerava predati.

Chet ispali još dva hica i podigne glavu.

Napadači su se šuljali među stablima i kroz grmlje.

Quade odmah povuče otponac iako je znao da samo slučajno može nekog pogoditi. Bilo

mu je ponajviše do toga da im oda svoj položaj.

Odloži vinčesterku na kamen što mu je dosad služio kao zaklon, sagne se i oprezno potrči naniže. Uvukao s u grmlje.

Poput zmije puzao je po borovim iglicama koje su prigušivale svaki šum. Minutu kasnije stigne do mjesta gdje je vidio da se netko miče, čučne i proviri kroz grmlje.

Dva koraka od njega stajao je neki čovjek i promatrao kameni bedem.

Chet ustane i u tri kratka koraka dođe mu za leđa. Nečujno izvuče revolver i točno proračunatom kretnjom tresne razbojnika revolverskom cijevi po glavi.

Čovjek se zanjiše, ali ga Chet odmah dohvati ispod pazuha i blago spusti na tlo. Znao je da će napadač barem pola sata biti bez svijesti, ali ga ipak razoruža.

Potom stane osluškivati. Njemu slijeva pukne grančica, a netko prigušeno prokune.

– Prokletno granje! Momak je tamo, a stabla nam zatvaraju pogled.

Quade se nasmiješi i ponovo sklizne na tlo.

Nekoliko trenutaka kasnije i drugi je razbojnik ležao bez svijesti na tlu. Chet gurne i njegov revolver za pojas. Potom se ukoči i oslušne. Zapuše blagi vjetar i donese sa sobom vonj konjskog znoja. Na Quadeovu se licu pojavi zloban smiješak.

Neopaženog se privuče životinjama. Bile su među prvim stablima i nemirno su njištale. Osjećale su da im se približava čovjek, ali se nisu pomakle.

Stražar je čuvao pet konja, pa

Chet zaključi da šesti progonitelj čeka na konju podalje od šume. Pokuša li se probiti iz obruča taj ga je čovjek trebao sačekati i ustrijeliti.

Konji nemirno zarežu.

— Heej, prokleti jarci! — progunda stražar. — Budite mirni. Ne znam što će onom momku pasti na um... Možda će se na-prosto pojaviti ovdje, a onda će te mi smetati.

Tolika samouvjerenost izma-mi Chetu smiješak. Otpuže da-lje. Sasvim priljubljen uz tlo stigne pola koraka iza razboj-nikovih leđa, pa i njega obori udarivši ga drškom revolyera po glavi.

— Hajde, zaštitite me vatrom! — vikao je jedan napadač iz šu-me. — Moram mu se približiti... Ne vidim dobro.

Neki revolver ravnomjerno zapuca. Hici su nadjačavali praskanje grančica pod noga-ma drugog razbojnika koji se primicao napuštenom Chetovu zaklonu.

Chet iskoristi prasak hitaca i odvuče onesviještenog stražara ustranu. Tada zapuca i drugi revolver.

— Prokletstvo! — prokune vo-da napadača. — Čući iza kame-na sa spremnom puškom. Kre-nimo ljudi... Svi naprijed! Ne-ma nikakvih izgleda protiv nas.

Drugi napadač je očito u me-duvremenu nabio revolver, pa ponovo zapuca.

Chet gurne svoj revolver u korice, pa razoruža i stražara. Tada najnemirnijem konju gur-ne borovu grančicu pod rep i odskoči.

Konj zarže od boli i propne se. Zabaci kopita i okrzne dru-

gu životinju koja također podiv-lja.

Da bi i druge životinje natje-rao u paniku, Chet ispuca sve metke.

Od silnoga straha konji se razbježe na sve strane. Chet do-hvati jedan od otetih revolyera i zapuca za njima.

— Povukao nas je za nos! — gnjevno reče netko u šumi. — Prokleti mješanac povukao nas je za nos... Postavio je vinče-sterku na kamen i provukao se između nas!

Neki kolt opali šest puta. Či-nilo se da strijelac time želi is-kaliti nemoćni gnjev.

— Natrag, Fatty, konjima! Ne smije nam umaći. Zašto Hank ne puca? Zar je slijep i gluh!

Chet začuje praskanje gran-čica i brze korake dvojice mu-škaraca.

Pripremi se. Pokazat će im jednom zauvijek da mu nisu do-rasli.

U tom trenutku napadači ga ugledaju i ukoče se kao da su naletjeli na zid. Zurili su u crno-kosog stranca kao da je sablast.

— Dakle, brbljivci? — opušte-no ih zapita Chet. — Što vam je odjednom?

— Naprijed, Fatty! — zagrmi lijevi.

Razbojnici istodobno poseg-nu za koltovima, ali nisu ih dos-pjeli pravo ni izvući iz korica kada ih Chetovi meci pogodiše u ramena.

Revolveri im ispadnu iz ruku.

— Mislim da vam je to dovolj-no upozorenje — reče Chet na-bijajući revolver. — Nastojte uhvatiti svoje konje. Jure neg-dje tamo među stijenama.

Quade ljevicom pokaže iza

sebe, a onda hitro uđe u grmlje i zastane.

— Prokletstvo... — promrsi nakon nekog vremena čovjek kojega je drugi nazvao Fatty-jem. Taj mješanač je pravi gorski lav! Taj je revolveraš napola Indijanac. Dane, mnogo je bolji od nas. Do vraga, što ćemo kazati Clintu Gibsonu?

— Prokletstvo! — prokune i drugi. — Ramon je upozorio Clinta. Od jutros dalekozorom promatramo ranč, a onda nam na kraju taj klippan pobjegne.

— Stoka je na sigurnom — promrmlja Fatty. — Barem nešto. Ali Clint će nam zagorčiti život. Ovoga puta neće biti zlatnih dvadesetača, Dane!

Nekoliko su trenutaka šutjeli. Među borovima je pirkao lagan povjetarac.

— Fatty, a što ako taj klippan čuči za obližnjim grmom? — zaprepašteno povika Dan. — Raspričali smo se poput brbljivica... Šuti, Fat! Šuti!

Chet je dovoljno doznao, pa se nečujno povuče i poslije nekoliko minuta stigne do sipine. Sivca nije bilo, pa je počeo slijediti slabi trag. Kada je stigao do jednog grma konj radosno zarže.

— Sjajno si to izveo, stari moj! Dobro je što si nestao — prošapta mu Chet, a zatim ga povede za uzdu.

Naposlijetku je obuo i čizme. Okretno poput mačke konj se popne uz sipinu, ali se uznemirio, kada je odozgo ugledao strmu padinu na suprotnoj strani. Quade ga umiri i povede niz strminu. Puteljak se tu nastavljao. Prema svemu sudeći, opet je vodio u sušan kraj.

Dva sata kasnije Chat dođe

do ruba doline i pažljivo je pogleda.

Razbojnici ga zacijelo nisu mogli slijediti, a i da jesu još su daleko iza njega. Razmisli o svemu što je čuo. Ti momci pripadaju drugoj skupini koja se također nastoji dočepati zemlje što pripada June Dawson, a njihov vođa surađuje s Ramonom Torradom, Petersonovim predradnikom.

Vođa im je neki Clint Gibson, ali to ime Chetu nije ni na što ukazivalo. No, taj je Gibson poslao ljude u akciju čim ga je Torrado obavijestio o dolasku opasnog revolveraša.

— Pitanje je — naglas reče Chet — postupa li Meksikanac u skladu s Patersonovim nalogima ili radi za vlastiti račun.

Quade odluči odjahati u Vaughn. Tamo je vladin Zemljišni ured gdje će moći doznati sve o vlasničkim odnosima u tom kraju.

Projaše Patersonovom zemljom, a da nije nikoga vidio. Tek tu i tamo bi naišao na skupinu »longhorna« što bi zamukli kada bi sivac svojim kopitima uzvitlao prašinu.

Chet je pažljivo promatrao okolicu, ali nije opazio ništa što bi ga upozorilo na opasnost.

Poslije nekoliko sati jahanja, kasno poslije podne, stigne u glavni grad okruga. Sjedio je u sedlu pokriven prašinom i sav oznojen. Ostavi sivca da se nekoliko minuta odmara i za to vrijeme otrese prašinu s odjeće.

— Hajde, stari, da ti nađemo vode! Dobro ćemo se odmoriti, a zatim vratiti na ranč June Dawson.

Sivac se pokrene.

Quade pogleda drvene kuće

glavne ulice. Daske su bili izbljedjele i raspucane. Samo su bijele mrlje ukazivale na to da su ih graditelji nekoć čak bili i obojali. No, to je u tom podneblju bilo sasvim besmisleno i boja se zacijelo već prvog ljeta oljuštila zbog žega. Chat se nikako nije mogao osloboditi osjećaja da ga tu očekuje neka nevolja.

Konj polagano dokorača do polovice ulice. Uličice što su se odvajale lijevo i desno završavale su već poslije nekoliko metara u pješčanoj pustinji.

Chet pogleda ploču u kojoj su bile urezane samo dvije riječi:

ŠERIFOV URED

Zatim potjera konja na suprotnu stranu ulice i skoči iz sedla na nogostup. Umornim pokretom prebaci uzde preko grede i zakorači otvorenim vratima.

Pokuca u dovratnik i uđe.

Šerif je bio postariji čovjek, a iskustva mu očito nije nedostajalo. Pošto je odmjerio posjetioca odjednom postane oprezan. Chet zastane pred pisaćim stolom za kojim je sjedio šerif.

— Onda, što je posrijedi? — zapita šerif.

— Zovem se Quade, Chet Quade — predstavi se došljak — Radim za gospođu Dawson u Encinu i rado bih zavirio u zemljišne knjige, šerife. Gdje je Zemljišni ured?

Na licu čuvara zakona pojavi se kockarska grimasa. Chet nikako nije uspijevaio protumačiti izraz njegovih sivih očiju.

— Mislio sam da za nju radi Hardy Bennet — reče šerif. — Uostalom, zovem se Stephen Bowater.

Chet prstom dotakne obod

šešira. To mu je ime zvučalo sasvim dobro. Stephen Bowater je smirio mnogo razbojničkih družina i o njemu su već za života počele kružiti legende.

— To znači da ste zaista nepristran čuvar zakona — suho će Quade. — Da se vratimo na vaše pitanje... pitali ste me nešto, zar ne?

Šerif kimne. Izraz lica mu se pri tome nije nimalo izmijenio.

Zapravo, doima se prosječnim, sasvim običnim čovjekom, pomisli Chet. Većinom je tako. Uistinu velike ljude teško je vanjstinom razlikovati od ostalih građana.

— Hardy Bennet je mrtav — reče Chet. — Došao sam u Encino da bih dovršio njegov posao. Bennet je nešto otkrio i zbog toga je morao umrijeti. Očito je bio shvatio da je pre slab za taj posao, ali nije u cijelosti uspio...

Sjedeći za pisaćim stolom Bowater je promatrao posjetioca, uočivši odmah da je pred njim žilav i odlučan čovjek.

— Zar ćete sami obaviti taj posao? Kako? — opušteno zapita Bowater.

— Naravno da hoću! Mladi sam nekoliko godina od hardyja, a i ne moram se osvrćati na osjećaje gospođe Dawson. Izvršit ću posljednju želju Hardyja Benneta i ništa više.

Bowater kimne. Sada je pouzdano znao da će biti nevolje.

— Nemam pojma što je uistinu posrijedi — reče šerif — ali ne želim nikakav rat u svom okrugu, Quade!

Chet prečuje to upozorenje.

— Rat je već počeo, gospodine Bowateru — odgovori — Earl Paterson je naredio da

otjeraju stoku gospode Dawson da bi je bacio na koljena... Dru- ga skupina, kojoj pripada i Ra- mon Torrado, povezala se s kradljivcima stoke koji su ukra- li više od tisuću petsto grla. I ti se momci žele dokopati ranča. Šerife, vi sjedite u uredu i priča- te o tome kako ne želite rat u svom okrugu, a mene je prije nekoliko sati šest razbojnika pokušalo namamiti u stupicu. I sve to u vašem okrugu!

— Ta ne mogu se umiješati ako mi nitko ništa ne kaže! Ni- sam primio nikakvu prijavu, gospodine Quade.

Chet se nasmije i odgovori:

— Prerano ste se obradovali, šerife. Neću podnijeti nikakvu prijavu, ali bih želio znati što vam govori ime Clint Gibson?

— Opak momak, jedan od onih koji su uvijek na pogrešnoj strani, a za novac će učiniti se. Dosad mu nitko nije mogao ni- šta dokazati. Potječe iz Tennes- seeja, ali već godinama luta Teksasom i Novim Meksikom.

— Zna li slučajno gdje bih ga mogao pronaći? — bezazle- no zapita Chet.

Šerif strese glavom.

— Nemam pojma. Ne znam čak ni je li uopće u ovom kraju.

— Još jedno pitanje, šerife. Gdje je staja za iznajmljivanje konja?

— Još sto koraka cestom — odgovori Bowater. — A treća kuća slijeva do nje pripada vla- di. U prizemlju je Zemljišni ured.

Chet mu zahvali i pođe k vra- tima.

— Gospodine — reče Bowater glasno i oštro. — U Zemljišni su ured prije dvadesetak minuta krenula tri opasna momka.

Pratili su čovjeka u crnom odi- jelu. Ne poznajem ih, ali ta su mu trojica očito tjelohranitelji. Ne želim nikakvih nevolja u gradu!

Chet se okrene na vratima. Šerifovo je upozorenje bilo po- sve jasno.

— Bowateru, zemljišne knjige su javne — odgovori. — A što se nevolja tiče, obećajem da neću zapodjenuti nikakav sukob.

Chetov je glas zvučao oštro i neumoljivo. Izide na ulicu i do- hvati uzde. Iz ureda začuje buč- nu kletvu.

Šerif sada zacijelo pregleda- va kolt, a do nekoliko će se mi- nuta zaputiti u Zemljišni ured, pomisli Chet.

Dvojici momaka surovih lica pokraj vrata Zemljišnog ureda naoko nije poklonio nikakvu pažnju. Chet dojaše do staje za iznajmljivanje konja i sjaše. Četrnaestogodišnji momčić cr- vene kose istrči i prihvati uzde.

— Voda stoji dolar, gospodi- ne, a za zob ćete dati još toliko.

Chet dobaci dječaku tri dola- ra i reče:

— Očisti ga malo, hoćeš li?

— Dakako, gospodine, ali naj- prije moram očistiti konje dru- ge gospode. Četiri su, a to je mnogo posla.

— Polako pa ćeš stići — reče mu Chet, a zatim se zaputi u Zemljišni ured.

Ona dvojica su odmah shvati- li. Dok je sjedio u sedlu, ocijenili su ga sasvim pogrešno, ali sada im je bilo jasno da taj čovjek ne- će dopustiti da mu tko nagazi na prste. Svoj su posao shvaćali ozbiljno i htjeli su doista pošte- no zaraditi plaću.

Chet se popne na nogostup. Chetu bliži istupi pola koraka

naprijed, ali Quade ga mimoide i krene prema vratima ureda.

— Ne može sada unutra — ravnodušno reče čovjek.

Chet ga začuđeno pogleda.

— A zašto? — zapita uljudno.

— Jer je naš šef unutra — odgovori revolveraš — a dok on radi, nitko mu ne smije smetati. Pričekaj dok on završi, pa možeš ući.

Chet ljubazno kimne i uzvraća:

— Ako me odmah ne pustite, morat ću sam sebi osloboditi put!

Sada i drugi istupi korak. Oči su mu blistale:

— Milte, — zlobno reče — Ne želi li poslušati, morat ćemo ga kazniti.

Chet ustukne pola koraka. U razbojnikovim očima pojavi se izraz samodopadnosti. Zacijelo je pomislio da je zastrašio stranca.

Prevario se. Chet se nagne naprijed, odrazi i ispruženih ruku pojuri prema vratima. Oba se tjelohranitelja bace na njega, ali su dograbili jedan drugoga, jer im se Chet hitro izmakao.

Chet se uspravi, nasloni na zatvorena vrata ureda i priče-ka.

Napadači se odvoje. Lica su im bila crvena od gnjeva.

— Više nećemo imati obzira, stranče — reče Milt prijetećim glasom. — Tako ćemo te premlatiti da će ti duša izići iz tijela.

Chet nije čekao da udare prvi nego izvuče revolver, odmakne se pola koraka ustranu i zamahne prema Miltu. Prije nego što je njegov drug uspio reagirati revolveraska cijev pogodi i njegovu glavu.

Chet se sagne i onesviješteni- ma oduzme revolvere i baci ih u duboku prašinu glavne ulice, a onda zatakne svoj revolver u korice i pokuša otvoriti vrata. Bila su zaključana!

Chet odstupi nekoliko koraka, zaleti se i nogom udari u bravu. Vrata su samo škripnula, ali poslije trećeg udarca brava ipak ispadne iz okvira i vrata se nečujno otvore.

Odmah iza pulta što je dijelio ured od prostora za stranke stajao je čovjek surova lica.

U ruci je držao kolt s napetim kokotom.

Čovjek se podrugljivo nasmi-ješi i reče:

— Samo uđi! Pričekaj nekoliko minuta, odmah ćemo završiti.

Chet uđe u prostoriju držeći ruke podalje od pojasa s revolverom.

Neka prilika u crnom obide put i zatvori vrata. Taj postariji čovjek sličan strvinaru uvelike je pazio da ne dospije na liniju vatre.

— Sada nam nitko neće smetati, Jeffe — reče i prođe rukom preko rijetke, bjelkaste kose. Imamo čovjeka s drukčijim rukopisom koji će moći potpisati.

— Da, šefe, sve to izgleda sjajno — reče Jeff koji je još u ruci držao kolt usmjeren u Cheta. — Ubit ćemo ih obojicu, a ovom ćemo mješancu gurnuti revolver u ruku. Zatim ćemo šerifu ispričati lijepu priču.

Postariji čovjek se podrugljivo nasmiješi.

— Sve su to budale! — reče. — Pričekaj dvije minute i bit ću gotov.

Revolveraš je promatrao

Cheta bezizražajnim, vodnjikavim očima.

– Dodi iza pulta – zapovjedi mu. – Šef će ti odmah pokazati što ćeš potpisati.

Quade polagano obide pult i zastane korak pred pisaćim stolom.

– Tako! – reče u crno odjeveni čovjek. – Ovdje ćeš se potpisati pod imenom Patrick Stuart. Tu... na obje strane, odozdo, na toj crti!

– A tko je taj Stuart? – zapita Chet, hineći zbunjenost.

– To je vladin čovjek koji je prije godinu dana unio te zabilješke. Ali to te se nimalo ne tiče... Potpiši!

Chet se nagne nad stol, a postariji čovjek se odmakne tri koraka.

Chet uroni pero u bočicu sa crnilom i nespretno napiše Patrick Stuart.

– Tako, prijatelju – reče crni. – A sada i drugi papir. Na istom mjestu!

Chet ponovo uroni pero u crnilo i to učini tako nespretno da mu je držalo s perom ispalo iz ruke.

– Ne umije ni pisati kako valja – prezirno dobaci revolveraš.

Chet dohvati držalo, izvadi bočicu s tintom iz udubine u pisaćem stolu i poče čistiti pero.

– Požuri čovječe – reče revolveraš.

U tom trenutku Chet mu svom snagom baci bočicu s tintom u lice.

XII

Tanko staklo odmah pukne. Revolveraš gnjevno zaurla i povuče obarač.

Chet se baci na pod, munjevi-

to zakotrlja i gotovo u istom trenutku poput mačke skoči na noge. Kolt mu je već bio u ruci.

Postariji čovjek sunu desnicom pod haljetak i izvuče »derringer« s dvostrukom cijevi. Napne kokot.

Chet odmah opali i pogodi ga u rame. Ranjen, čovjek u crnom zatetura natraške, a zatim padne na koljena. »Derringer« mu ispadne iz ruke.

Chet se munjevitō okrene. U posljednji trenutak.

Drugi razbojnik se bio pribrao, nanišanio i upravo opalio.

Chet se sagne i uzvratī vatru. Razbojnikovo tane promaši za vlas, ali Chet njega smrtno pogodi. Nije imao dovoljno vremena da pažljivo nacilja i da ga tako samo rani. Pred zgradom zaprašte hici i tanad zaore nogostupom.

– Ostanite gdje ste, nitkovi! – zagrmi glas šerifa Bowatera.

Zatim prasnu još dva hica.

Neki čovjek krikne.

Glavnom ulicom odjekne topot kopita. Netko je bježao iz grada.

Chet zamijeni čahure u bubnju i priđe čovjeku u crnom odijelu. Teško dišući ranjenik je ležao na podu Zemljišnog ureda. Oči su mu bile napola sklopljene, a ionako upali obrazi sada su se doimali još upalijim.

Chet ga htjede nešto pitati, ali tada se vrata ureda otvore uz tresak i šerif Bowater naprosto uskoči unutra, odmah se bacivši u stranu.

– Sve je u redu šerife – reče Chet. – To sam samo ja, Quade. Ovdje je sve svršeno. Momci su htjeli krivotvoriti zemljišne knjige.

Bowater zatakne revolver u

korice i obide pult.

Nekoliko je trenutaka promatrao mrtvoga revolveraša ispred pisaćeg stola, a zatim zaviri Chetu ravno u oči.

Savršena mirnoća u Quadeovu pogledu zaprepasti šerifa koji je u njemu prepoznao sebe iz mladih dana. Bowater je tada znao vješto iskoristiti i najmanju priliku da preokrene situaciju u svoju korist i samo je tako uspio ostati živ.

Šerif je odmah shvatio što se dogodilo.

— Zanima me gdje je vladin agent — zapita Chet i pođe prema uskim vratima u stražnjem dijelu prostorije. Otvori ih i ugleda stube što su vodile na kat.

Začuje prigušeno stenjanje. Uđe u pola metra široki hodnik između stuba i zida i zaviri pod stepenice.

Prigušeno stenjući, tu je ležao neki postariji čovjek i gledao Cheta.

— Sve je u redu, — umiri ga Quade. — Odmah ćeš biti slobodan.

Izvadi mu krpu iz usta i razveže uže kojim su mu razbojnici vezali noge i ruke.

— Prokleti pasji sinovi! — prostenje čovjek i pridržuje se rukama za ogradu da bi se mogao uspraviti. — Nadam se da ste ih valjano sredili!

— Taj je strvinar jednom već bio ovdje prije dva mjeseca i prepisao je mnoštvo podataka — nastavi službenik. — A prije pola sata je ušao ovamo s revolverašem koji mi je odmah stavio pucaljku pod nos. Onda su me vezali i zapušili mi usta. A što sam mogao učiniti?

— Sve je u redu, Harding, sve

je u redu — umirivao ga je šerif. — Sve je prošlo. Samo se tvoja bočica za crnilo raspala u krhotine.

— Najviše bih volio da su se ti momci utopili u crnilu — promrmlja vladin agent i pođe prema pisaćem stolu.

— Pogledaj što su to momci izmijenili. Chet i ja ćemo tog strvinara i njegove momke odvesti u zatvor. Jednoga sam nastrijelio.

— A gdje je drugi? — sumnjačavo zapita Quade.

Šerif se nasmiješi i reče:

— Pobjegao je na žalost. Nisam ga mogao uhvatiti. Imao sam pune ruke posla s onim koji je ostao.

Bowater zadigne haljetak i pokaže rasparanu i okrvavljenu košulju.

— Pođimo — reče Chet i okrene se ranjeniku koji se u međuvremenu nije micao.

— Ustani već jednom! — zapovjedi mu šerif.

— Teško sam ranjen — zasteje crni — Želim liječnika. Znam svoja prava, šerife.

— Dobit ćeš ga ali tek u ćeliji — zlovoljno mu odgovori Bowater.

Strvinar zakoluta očima i ostane ležati.

— Ne ustaješ li odmah, natjerat ćemo te silom — hladno mu obeća Chet.

U crno odjeveni čovjek odjednom razrogači oči. Zapazi hladnoću u Chetovu pogledu i stenjajući ustane. Nesigurno je hodao pred šerifom koji je još držao revolver u ruci. Chet ih je slijedio.

Razbojnik ispred vrata se bio blijeda lica naslonio na zid. Jednom se rukom pridržavao za

rebra, a između prstiju mu je curila krv.

Momak pogleda Cheta očima prepunim mržnje.

— Pokreni se, nitkove! — zapovjedi mu Quade.

Čovjek ga bez riječi poslušao. Stane pokraj crnoga i ukorak s njim pođe prema zatvoru.

Stanovnici Vaughna stajali su u malim skupinama ispred kuća i prodavaonica, promatrajući šerifa i njegove uhapšeničke. Quada bi okrznuo samo po koji bojažljiv pogled. Građani su osjećali da je pred njima čovjek s kojim se ne mogu uspoređivati.

Chet pomogne šerifu da pretraži uhapšeničke. Crni je osim džepnog sata uza se imao dvjesto dolara, a revolveraš nož u sari čizme i nekoliko zlatnih dvadesetača u unutrašnjem džepu prsluka, pa je Chet shvatio da je na pravom tragu.

— Eto, Clint Gibson neće biti zadovoljan s tobom — podrugnu mu se Chet bacivši novac na šerifov stol.

Oba se zatočenika trgnu čuvši Gibsonovo ime.

— Naprijed! — zapovijedi im šerif Bowater. — Svaki će dobiti besplatnu sobu. Istina, nije osobito udobna, ali mislim da ćete se naviknuti.

Potom se Bowater i Quade zapute u mjernikov ured.

XIII

Nekoliko znatiželjnika iznese mrtvaca iz ureda, a zatim ga odnesu stolaru koji je izrađivao lijesove. Vladin agent u međuvremenu pospremi prostoriju.

Na pultu su bila dva velika zelenkasta lista iz zemljišne knjige, a od njih tanka mapa od

crne kože zatvorena mjedenom bravicom.

— Tako nešto još nisam doživio — reče stari agent kada su ušli Chet i šerif. — Pogledajte ove listove!

Gurne im listove i pokaže što je bilo ubilježeno.

— Trenutak ... Ovo je pravi list — nastavi starac i dohvati drugu ispravu.

Chetu nije bio potreban original.

Počne poluglasno čitati:

— »June Dawson prepisala je desetoga travnja sva prava na zemlju, koja je ubilježena na njezino ime, na gospodina Hardyja Benneta«. I to se, navodno, dogodilo prošle godine. Zar tada još niste bili ovdje, gospodine?

Starac strese glavom i odgovori:

— Već godinama živim u Vaughnu, ali samo pola godine radim kao vladin agent u Zemljišnom uredu. Moj prethodnik je bio pokojni Patrick Stuart.

— A čemu služi drugi list? — zapita Quade.

— Šaljemo ga u Santa Fe — objasni starac. — U glavnom gradu postoji središnji ured za cijelu državu Novi Meksiko. Ti su momci zacijelo tamo imali dobru vezu. Da im je plan uspio, nitko ne bi mogao dokazati da zabilješke nisu točne.

Chet zamišljeno kimne.

— Hardy Bennet je mrtav — reče. — Kako onda zemlja može prijeći u vlasništvo nekoga drugoga?

— Otvorite mapu — odgovori agent. — Možda ćete tamo pronaći rješenje zagonetke.

Iz tankog crnog ovitka šerif izvuče omotnicu, otvori je i iz-

vadi ispisani papir.

Starac iznenađeno prozviđi kroza zube.

— Oporuka! — povika starac.

— Potpisana: Hardy Bennet!

— Pa to je iznenađenje! — reče Chet. — Čim je Bennet poginuo, razbojnici su skovali plan. Bio je teško ranjen i zacijelo su ga ostavili vjerujući da je gotov. A tko je Bennetov nasljednik, šerife? To je najvažnije.

— Neki pukovnik Stanly Collins u Santa Feu — odgovori Bowater. — To ime nikad nisam čuo.

Chet razmisli koji trenutak, pa zamoli šerifa:

— Brzjavite federalnom šerifu u Santa Feu. Pitajte za pukovnika Stanlyja Collinsa, a pitajte i da li je on povezan s Clintom Gibsonom. Čim dobijete odgovor, pošaljite mi obavijest u Encino. Vjerujem da ću tako doznati sve što me zanima.

Chet nasluti da će se idućih dana riješiti zagonetka oko ranča June Dawson.

Pomisli kako bi bilo dobro da i šerif dode u Encino.

Prema svemu sudeći, i Bowateru je to palo na um. Ispitljivo pogleda Cheta i kimne.

Stari je borac umio čitati slutnje što ponekad obuzimaju čovjeka. A Stephen Bowater je znao da im valja posvetiti pažnju.

— U redu, Chete — reče — doći ću čim dobijem odgovor iz Santa Fea. Zar ćete odmah odjahati u Encino?

— Svakako — potvrdi Chet. Naći ćete me na Dawsonovu ranču. Još nešto, šerife. Razbojnik zacijelo nije platio staju za iznajmljivanje. Pobrinite se da dječak dobije novac.

— Naravno! Ne biste li ipak radije ostali i pričekali dok ne ispitam onog strvinara i njegova tjelohranitelja?

Chet se nasmiješi.

— Iz tog momka nećete ništa izvući, a ni iz njegova tjelohranitelja. Obojica će radije pričekati da im šef pritekne u pomoć. Možda bi bilo najbolje kada biste svugdje razglasili kako mi je sada poznat razlog zbog kojega se svi žele dokopati Dawsonove zemlje! Momci će zacijelo poslati nekoliko uhoda u Vaughn i pokušati izvući svoje ljude iz zatvora.

Bowater se zadovoljno nasmija.

— Kada momci čuju da vam je sve poznato, odjurit će svojim šefovima, a onda će vam se svi ti kojoti popeti na glavu, Chete.

Quade kimne. Lice mu je bilo ozbiljno, a tamne oči hladne i nesmiljene.

— S užitkom očekujem te nitkove — jednostavno odgovori Quade, a zatim zapita: — Što će biti s tim ispravama, šerife? Mislim da biste oporuku morali uništiti, jer se samo tako mogu izbjeći nepravilnosti. Može se dogoditi da taj Collins bude zahtijevao ispravu, a onda će opet imati u ruci Hardyjevu tobožnju posljednju volju. Možda će tada smisliti koju novu varku.

Bowater pogleda Quadea shvaćajući njegove bojazni, a onda se osmijehnu i pruži mu list papira.

— Nikad to nisam vidio — reče Bowater. — A ni ti... Jesmo li se razumjeli?

Posljednje je riječi uputio pisaru koji samo potvrdno kimne.

– Ponijet ću te krivotvorene isprave. U mojem će zapisniku stajati da je neki slučajno nanožni posjetitelj u tom uredu bio prisiljen da potpiše bivšeg činovnika. I taj je posjetitelj nitkove učinio neškodljivim. Jeste li zadovoljni, Chete?

– Hvala vam, šerife! – odgovori Quade.

Okrene se i napusti ured. Bowater ga je polagano slijedio. Promatrao je kako Chet odlazi u smjeru staje za iznajmljivanje. Nekoliko trenutaka kasnije Chet napusti grad odjahavši prema zapadu. Bio je zadovoljan.

XIV

Na ranč stigne tek kasno uvečer. Kada je bio sto koraka od kuće, netko viknu.

– Stani! – oštro poviče Teksašanin. – Stani i podigni ruke uvis! Imam te na mušici vinčesterke.

Jim Turk je čučao postrani između stabala.

– U redu, Tekse, to sam ja, Chet – poluglasno mu odgovori Quade.

– U redu. Pridi polagano. Želio bih ti vidjeti lice, mladiću... Kada ti kažem, zapalit ćeš šibicu, jasno?

Chet shvati da se dogodilo nešto što je Teksašanina natjeralo na krajnji oprez. Jim Turk je bio izuzetno sumnjičav i zacijelo je imao dobrih razloga za to.

– Stani i upali šibicu – zapovijedi mu Teksašanin.

Chet posegne u džep i izvuče šibicu. Rukom zaštiti mali plamen i oprezno podigne šibicu da osvijetli lice.

– U redu, kreni! – reče Jim

umornim i napetim glasom. – Pričekat ću još nekoliko minuta. Ako te tko slijedio, počastit ću ga olovom.

– Što se dogodilo, Tekse? – zapita Chet obuzet zlim slutnjama.

– June nije ovdje. Reći ću ti poslije sve što znam, a sada uđi u kuću. Zatvorio sam kapke na prozorima, pa možeš upaliti petrolejku.

Chet odjaše do kuće od sirove opeke. Pod blijedim svjetlom zvijezda ugleda tamne točke – rupe od metaka.

Iskoči iz sedla i pride pročelju.

– Pa to su rupe od tanadi! – promrmlja.

Quade uvede sivca u staju rasedla ga i donese mu vode i zobi, a onda se pobrine i za drugu životinju, Jimova Old Boya. U staji su bila samo njihova dva konja.

Zatim gotovo nečujno pode prema zgradi i uđe u malu sobu za dnevni boravak.

Koji trenutak kasnije napipa svjetiljku i upali stijenj, a onda razgleda štetu što su je počinili razbojnici.

Kožnati naslonjači bili su rasparani, klavir izrešetan revolverskom tanadi, a pod posut krhotinama razbijenog posuda. Međutim, na katu nije bilo nikakvih oštećenja.

Brava na glavnim vratima škljocne i Quade hitno povuče kolt. Ali bio je to Jim Turk.

Mršavi se Teksašanin spusti u jedan od rasparanih naslonjača i zagleda se u svjetlo petrolejke.

– Bilo ih je najmanje desetak – odjednom progovori. – Rupcima su sakrivali lica. Stvorili

su se niotkuda, vjerojatno puzeći poput Indijanaca a konje su zacijelo ostavili među stablima... Prokletstvo Chete, nisam pogodio nijednog!

Quade zaklima glavom i reče oštro:

– Ispričaj mi sve redom, Tekse.

U prizvuku njegova glasa mogla se razabrati prijetnja.

Prema svemu sudeći, Jim Turk nije bio sasvim nedužan što se tiče tog prepada i otmice.

Međutim, pošto je skinuo šešir, Chet mu zapazi veliku kvrgu na glavi i odbaci takve sumnje.

– Dogodilo se to kasno poslije podne – objasni Teksašanin.

– Upravo sam ponudio June Dawson da napustim Patersona i prijedem njoj. Dakako, isprva je bila nepovjerljiva, ali poslije mi je povjerovala. Izišao sam da bi mogla u miru razmisliti o mom prijedlogu.

– Pošao sam u staju da bih pogledao Old Boya, a kada sam opet izišao, nešto me tresnulo po glavi. Trenutačno sam se stropoštao na tlo. No, borio sam se protiv nesvjestice. Poslije nekoliko minuta nekako sam se pribrao i pridigao na noge. Kućom su odjekivali hici, a čuo sam nekoliko ljudi kako urlaju od zadovoljstva kada je klavir zasvirao pod kišom tanadi. Zatim su dvojica izvela June, bez svijesti, svezanu, začepljenih usta. Obojica su glasno razgovarali, zatim su krenuli prema staji. Kada su vidjeli da se pridžem, udarili su me još jednom točno po istom mjestu. Od tada se više ničega ne sjećam. Kada sam došao pronašao sam tragove najmanje dvadeset konja.

Teksašanin zašuti. Chet je mogao zamisliti kako se u tom čovjeku podiže gnjev. Stigao je ovamo da bi bolje upoznao ženu, ponudio joj svoju pomoć, a onda su je oteli u njegovoj nažočnosti. Dakako, u pravoga muškarca to može izazvati divlji gnjev.

– Je si li im prepoznao glas?

– zapita ga Quade.

Teksašanin podigne pogled, a oči mu gnjevno zaiskre.

– Dakako, to su bili plaćenici s Patersonova ranča, Chete. Tko zna koliko su čučali među stablima. Kad se sve to dogodilo, bio sam već dva sata u kući June Dawson.

– Dobro, vrlo dobro – zadovoljno promrmlja Chet. S Patersonom je sada svršeno. Idućih dana u Encino će doći šerif.

Quade ispriča što je doživio i zaključiti:

– Kada Peterson ispadne iz igre, pola posla je gotovo. Ramona Torrada uračunavam u drugu polovicu, među razbojнике oko pukovnika Stanlyja Collinsa. Ali najprije ćemo izbaviti June i odvesti je na sigurno. Bit će najbolje da s njome odjašeš u Vaughn i tamo ostaneš. Šerifa ćeš izvijestiti o svemu što se dogodilo. Možda će malo požuriti.

– Hej... Govoriš kao da je June već slobodna! – začudi se Teksašanin.

– Krenut ćemo noćas – reče Chet. Odnosno ja ću tada odjahati sam, a ti ćeš krenuti odmah i kazati Patersonu što se dogodilo. Dakako, prešutjet ćeš da si prepoznao momke. Tekse, najvažnije je da se vladaš sasvim obično.

– U redu – pristane Jim. –

Tražio sam tragove, ali to je bilo besmisleno. Chet samo zamisljeno kimne.

— Moraš mi reći gdje su straže. Nekoliko momaka zacijelo čuva ranč. Osim toga, moraš razmisliti o tome gdje su mogli smjestiti June.

— Mislim da znam — polagano odgovori Jim. — Starčeva kći je negdje na Istoku, u nekoj školi. Dolazi samo dva puta godišnje i okladio bih se da je June u njezinim odajama.

— Dalje, kaži mi kako ću ući i gdje su te odaje.

Jim je izgubljenim pogledom promatrao svjetlo. Pokušavao se sabrati. Bio je dobar i hrabar borac, ali nikako nije mogao preboljeti to što su ga zaskočili.

Kada je to shvatio, Chet je znao da se do kraja može osloniti na njega.

Jim Turk je očito bio zaljubljen u June Dawson i Chet je to osjećao.

— Sam ranč, to jest glavna zgrada, staja, sušare i zgrada za momke okruženi su kolčanom ogradom — objasni Jim. — Istina, kolci su već stari, ali još su čvrsti. U početku je Paterson imao velikih teškoća s Indijancima kojima je oduzeo tu zemlju, najvjerojatnije prijevarom. Sobe njegove kćeri su na katu glavne zgrade i okrenute su stražnjoj strani ranča. To su jedini prozori na toj strani. Uz ogradu danonoćno stražare četiri momka, na sva četiri ugla, obično dva kauboja i dva plaćena revolveraša. Ne znam kako ćeš ih nadmudriti, Chete.

Quade nastavi ispitivati Teksašanina. Zahtijevao je da mu točno objasni kako su i gdje pojedine zgrade sagrađene i koji-

ko su udaljene od ograde.

— Ipak ja to besmisleno — reče Jim poslije pola sata. To je isto kao kad bih sam pokušao jurišati na vojnu tvrđavu. Napadamo li udvoje s različitih strana, imat ćemo više izgleda, jer će se momci morati razdvojiti.

Chet se zlobno nasmija.

— Ja ću napasti s dviju strana, Tekse — reče hladno a ti ćeš mi osloboditi put u dvorištu.

Moraš razglasiti da bi i Patersonov ranč mogao biti napadnut, kao Dawsonov razumiješ li? Svima ćeš kazati da su to mogli učiniti samo Meksikanci koji često tako pljačkaju usamljene rančeve. Zatim ćeš oba kauboja navesti na to da malo zažmire. Uvjerem sam da oni ne žele imati nikakve veze s takvim podlostima. Naprosto ćeš im kazati istinu, Tekse.

U očima mršavoga čovjeka iz države s jednom zvijezdom se rasplamsa nada.

— Odjahat ćeš odmah — reče mu Chet. — Ja ću na vrijeme prići sa stražnje strane. Tamo će najprije prasnuti, a zatim i na prednjoj strani. Tada ćeš uvjeriti plaćenike da treba braniti glavni ulaz.

— U redu, Chete — odgovori Jim i ustane. — Ispričat ću nešto o nekakvoj meksikanskoj bandi i uvjeriti ih da će glavna napasti ranč s prednje strane. Razumio sam. Ali što ćeš učiniti dogodi li se nešto nepredviđeno?

Chetove tamne oči odjednom zasjaju.

— Dohvatit ću Patersona — reče nemilosrdno. — A onda će poželjeti da ga majka nikad nije rodila. Moja je baka pripadala Komančima i još znam ponešto

od onoga što me naučila kao dječaka.

Jimu Turku prođu trnci preko leđa. Znao je da će Quade ostvariti tu prijetnju i mogao se samo nadati da to ipak neće biti potrebno.

Izide i ode u staju.

Nekoliko minuta kasnije Chet začuje topot kopita što se brzo udaljavao.

U kuhinji ispere prašinu iz kose, opere lice i ruke, pa i on pođe u staju.

Tamo nađe dvije limenke s petrolejom, ostavi ih pokraj ulaza i vrati se u kuću. Zatim počne čeprkati po rasparanim naslonjačima.

XV

Točno pet sati kasnije Chet se probudi. Osjećao se svježim i odmorenim.

Za nekoliko minuta osedlani sivač stajao je ispred kuće i Chet priveže limenke s petrolejom kožnatim remenom o jabuku sedla.

Još jednom uđe u kuću i upali svjetiljku. Polagano se popne na kat i uđe u sobu June Dawson.

Iz teškog ormara za odjeću izvuče pamučnu suknju i razdere je na duge vrpce.

Tražio je dalje i pronađe revolver i vinčesterku.

Tada ugasi svjetiljku i siđe. Nekoliko je minuta pokraj otvorenih vrata osluškivao zvukove noći. Vani se ništa nije micalo.

Iz ormara u sobi za dnevni boravak uzme kutiju metaka i stavi je u njedra. Nije znao hoće li mu dostajati municija koju je imao za pojasom.

Zatim se vine na sivca i potjera ga.

Životinja se pokrene i poslije nekoliko koraka lagano zakaška prema, Patersonovu ranču.

Još je vladala posvemašnja tama. Poslije dva sata Quade stigne na mjesto odakle je namjeravao početi napad. Iskoči iz sedla i pogleda nebo. Bilo je oblačno. Na jednom mjestu oblaci su se bili razmakli, pa se vidjelo nekoliko zvijezda. Takvi se oblaci mogu češće noću zapaziti na nebu Novog Meksika. Ali kiša nikada ne pada za ljetnih mjeseci.

Chet pogleda tamnu skupinu zgrada pred sobom. Sve je bilo mirno i ni po čemu se nije moglo zaključiti da su opasni stražari budni na svojim mjestima.

To je trenutak kada Komanči napadaju između noći i svitanja.

Odvezujući limenke s petrolejom, Chet se nasmiješi. Pamučne vrpce od Junine suknje ovije oko limenih posuda. Drugi kolt zatakne za pojas hlača, a posljednji komad tkanine priveže za vinčesterku tako da je činila petlju.

Prije nego je pušku objesio oko vrata, izvadi kutiju s mecima iz njedara i napuni džepove municijom, a praznu kutiju odbaci.

Kratkim užetom sputa konju prednje noge da se ne može udaljiti. Onda još jednom pogleda ranč ispitljivim pogledom. Bio je udaljen više od kilometra i pol.

Sagne se, pograbi limenke i pođe. Poslije stotinjak metara pobraza gipkim indijanskim korakom.

Dvjestak koraka ispred kolčane ograde Chet zastane, čučne na pete i umiri disanje. Lasom

što ga je dotad nosio oko vrata priveže jednu limenku o rame. Pažljivo provjeri omču i uzme pušku u desnicu.

Onda poče nečujno puzati prema glavnom ulazu. Među busenovima je bilo plitkih udubina i Chet ih je vješto iskorištavao kao zaklon tako da je dio puta mogao pretrčati u pognutom stavu.

Poslije desetak minuta stigne do stražnje strane ograde i odveže limenku. Pažljivo odmotava pamučnu vrpцу i nadoveže komad na komad. Sada je imao vrpцу dugačku više od deset metara.

Otvori zatvarač i gurne vrpцу u tekućinu, a onda opet začepi posudu tako da je virilo nekoliko centimetara tkanine.

Nepunih pet minuta kasnije čučao je pokraj druge limenke da bi i iz nje odmotao pamučne vrpce. Opet spoji komade, a zatim limenku lasom sveže o rame.

Teret odloži dvadesetak koraka od glavnog ulaza. Pužući prema stražnjoj strani ograde, ponese drugi kraj pamučne vrpce.

Nekoliko minuta kasnije Chetove su pripreme bile gotovo privedene kraju. Još jednom natopi stijenj gorivom izlije nekoliko litara petroleja po velikim busenovima i tlu.

U pognutom stavu odšulja se natrag i položi fitilj čiji je kraj bio u petrolejom natopljenom busenu. Limenku s ostatkom goriva ponese u lijevoj ruci.

Ustanovi da je fitilj prekratak, ali unatoč tome potrči prema drugoj limenci i razlije i njezin sadržaj, a napola praznu

drugu limenku postavi u sredinu mokre mrlje.

Sada će sve ovisiti samo o brzini, jer čim neki stražar nanjuši vonj koji zacijelo svi dobro poznaju, podići će uzbunu. Chetu je to najmanje potrebno.

U pognutom se stavu odšulja do fitilja i kresne šibicu o potpeticu. Nekoliko trenutaka kasnije plamen je već brzao kroz noć i uskoro na stražnjoj strani ograde buknu požar. Chet potrči prema limenkama i podigne vinčesterku. Neki čovjek zaurla i ispali tri hica iz pištolja.

To je stražar dizao uzbunu. Nekoliko trenutaka kasnije začu se vika mnogo ljudi. Chet je čuo kako ubacuju metke u cijevi pušaka, a čuo je i korake branitelja koji su hitali prema stražnjoj strani ograde.

Tada potpali petrolej na prednjoj strani, skloni se iz osvijetljenoga kruga i baci dvije šake metaka u plamen.

Zatim zapuca iz vinčesterke, mijenjajući položaj poslije svakog hica. Naposljetku izvuče kolt iza pojasa znajući da u vinčesterki ima još samo tri metka.

Ispuca sve metke iz oba oružja i baci se na tlo, a onda dugim skokovima potrči prema kolčanoj ogradi pazeći da ostane izvan dometa svjetla.

Tada su u vatri počeli praskati bačeni meci. Sve se treslo od bjesomučne pucnjave.

— Naprijed, momci... Naprijed! — grmio je Jim Turk na sav glas. — To je samo varka, a pravi napad je s prednje strane!

Chet nabaci laso na vrh jednoga stupa i vješto se uzverea na vrh ograde.

Branitelji su na prednjoj strani ograde otvorili silnu vatru

držeci da su se napadači pritali iza plamena.

Na unutrašnjoj strani kolčane ograde Chet se zaputi prema glavnoj zgradi.

Teksašaninov je opis bio točan i Quade se odmah snašao.

Spretno se uhvati za gredu ispod prozora, popne i šakom razbije staklo.

Uoči neki pokret u mraku i oštro reče:

— Ja sam! Chet!

Zasun se odmakne i June Dawson otvori prozor. Quade se posljednjom snagom uvuče u prostoriju.

— Gospode, odakle ti ljudi? — zapita June i na trenutak se privine uz Cheta.

Međutim u tom privijanju nije bilo nikakve želje nikakvog zahtjeva. Prije bi se moglo kazati da je June Dawson time htjela izraziti zahvalnost i radost zbog toga što je opet slobodna.

— Sâm sam — tiho joj odgovori Quade. — Ali, Têks se pobrinuo za to da se svi momci nađu na prednjoj strani i pucaju na nepostojećeg neprijatelja.

— Jim? Jim Turk? — zapita June bez daha. — Oh, onda sam mu učinila nepravdu! Poslala sam ga dovraga čim sam došla svijesti!

— Nemamo više vremena — reče Chet. — Znaš li gdje je Torrado? On radi protiv Patersona i na neki je način povezan s drugom skupinom koja ti jednako želi oteti zemlju.

— Ne znam — tiho odgovori June.

Odjednom nešto zaškripi na vratima.

Chet lagano odgurne ženu ustranu i natraške se povuče do prozora.

Vrata se otvore i u slabom svjetlu što je dopiralo iz prizemlja zablista srebro na predradnikovu pojasu.

— Tako sam i mislio — sa smiješkom reče Meksikanac. — Čim se pojavi zgoda, želite je iskoristiti, lijepa gospodo. Ali Ramon je budan. Da vam nešto predložim, June. Podite sa mnom i obećajem vam da vam se neće ništa dogoditi. Odvest ću vas svojim drugovima i zaključit ćemo posao utroje. Prihajete li?

— Nemaš sreće, razbojnice — odlučno progovori Chet istupivši korak naprijed.

— Caramba! Americano! — prokune Torrado. — Dakako ... i Gibsonu će uskoro biti kraj!

Quade je zaigrao na sve ili ništa videći koliko je Meksikanac iznenađen.

— Zna li uopće pukovnik da surađuješ s Clintom Gibsonom?

— Nipošto, gospodine! Collins još misli kako Clint izvršava njegove zapovijesti. Pukovnik također želi zemlju i to pošto-pošto kao i moj gospodar. On je o tome obavijestio gospodara, ali i Earl Paterson se htio dočepati te zemlje.

— Gdje je rančer? — zapita Chet.

— Dolje, iza glavnog ulaza, s brzometnom puškom koju je donio iz građanskog rata.

Chet načini još jedan kratki korak.

— Zar vas taj posao uopće ne zanima? — zapita Meksikanac.

— Nimalo!

— Šteta, gospodine. Onda ću vas morati ubiti. Neću propustiti tako lijepu zgodu.

Chet je više naslutio nego ui-

stinu vidio Torradov pokret.

U Chetovoj ruci munjevito se stvorio revolver.

Meksikanac zatetura i sruši se mrtav u otvoru vrata.

Chet podigne njegov kolt i zatakne za ga pojas hlača.

— Sidimo, June — reče. — Želio bih u Patersonovu radnu sobu da naposljetku doznam zbog čega se svi žele dokopati tvoje zemlje.

June je nekoliko puta bila posjetila Patersonov ranč za muževa života. Tada su Dawsonovi i kralj pašnjaka bili dobri susjedi, možda čak i prijatelji.

Udovica side i povede Cheta prostorijom za dnevni boravak do nekih vrata.

Chet ih otvori i uđe. Na pisaćem je stolu gorjela svjetiljka i osvjetljavala kartu Novog Meksika.

Quade na trenutak zaboravi oprez i pride prozoru. Bio je zaboravio da se njegova sjena može vidjeti izvana, ali u posljednjem trenutku shvati grešku.

Baci se na pod i poviče:

— June, dolje!

— Plavuša odmah legne, ali je Paterson već okrenuo svoje smrtonosno oružje prema njima.

Hici zaprašte jedan za drugim.

Krhotine stakla padnu na Cheta, a na suprotnom se zidu pojavi niz rupa.

— Patersone! — zagrmi glas Teksašanina dvorištem ranča.

Rančerovo oružje naglo zamukne.

Ugasi svjetiljku! — prošapta Chet, a zatim otpuže prema vratima.

June ispruži ruku i skine svje-

tiljku s pisaćeg stola. Trenutak kasnije plamen se ugasi.

— Što želiš, Tekse? — zagrmi rančerov glas. Plaćenici su prekinuli vatru. Slutili su što će se sada dogoditi.

— Nitkov si, Patersone! — poviče Jim Turk oštro i jasno. — Znam da si ti naredio da otmu June i zbog toga ćeš sada platiti...

Quade sune uvis i izvuče kolt.

Kada je posegnuo za revolverom, golemu se Patersonova prilika doimala pomalo oronulom. Rančer je bio dobar revolveraš, ali protiv Teksašanina nije imao nikakvih izgleda.

Iz grla mu se otme krik, a zatim se polagano spusti na koljena...

Chet iskoristi zgodu i poviče kroz razbijeni prozor:

— Revolveraši, nemate nikakvih izgleda! S vama je svršeno, a mrtav je i čovjek koji vas je unajmio.

Nestanite! Nemate druge mogućnosti!

Četvorica posegnu za oružjem.

Bili su to najokorjeliji među njima i zacijelo su mislili da će moći nešto opljačkati na Patersonovu ranču.

Zbog toga su se upustili u borbu.

No, trojica su se stropoštali ranjeni gotovo u istom trenutku u kojem su posegnuli za oružjem.

Neki glas je povikao. — Ne nestanete li odmah, raznijet ćemo vas na komade. Nosite se, revolveraši!

Nitkovi sada potrče poput začića! Pokazali su čak i nešto nalik na drugarstvo jer su osedlali

konje ranjenih drugova i izveli ih iz štale.

Kauboji otvore ulaz i plaćeni- ci odjašu u dugoj koloni.

— Sutra će u Encino doći šerif — poviče Chet za njima.

Nade li se koji od vas u ovom kraju, ne mogu mu zajamčiti živu glavu!

Posljednji jahač podigne ruku i poviče preko ramena:

— Bez brige, ovdje više nema- mo posla. A tko ste vi?

— Quade, Chet Quade — reče Teksašanin s nogostupa na kol- čanoj ogradi. — Upamtite to ime i čujete li ga još jednom, bježite koliko vas noge nose!

Kauboji zatvore ulaz. Jim Turk se polagano ljestvama spusti na tlo i pođe prema glav- noj zgradi.

June zamoli Cheta da joj da šibicu i ponovo upali svjetiljku u Patersonovoj radnoj sobi.

Kada je ušao i mršavi Teksa- šanin, Quade i June se nagnu nad kartu.

XVI

— Eto, što je posrijedi — izne- nađeno jekliknuo Chet pokazu- jući crtkanu liniju. — Gradi se željeznička pruga. Vodi točno preko Novog Meksika. Pogle- dajte, tamo je Gallup. Linija će ići preko Belena i Santa Rose na toj liniji postoji samo jedno mjesto na kojem se lokomotive mogu napuniti vodom!

— I to na mojoj zemlji — uz- ruvano povika June.

— Pruga će biti dugačka ot- prilike dvije stotine kilometara — reče Chet. — Za tu je udalje- nost lokomotivama potreban iz- vor koji ima vode cijele godine.

Jim Turk otvori ladicu i izne- nađeno zazviždi.

— Pogledajte ovo! — reče. — Progutat ću vlastiti šešir ako to nije ugovor!

Chet posegne za ispravom i prolista je.

— Možeš ostaviti šešir na gla- vi — reče mu Quade. — To je kupoprodajni ugovor između Željezničke kompanije Novoga Meksika i rančera Earla Pater- sona. Pokojni kralj pašnjaka prodao je kompaniji pravo da na njegovoj zemlji podigne že- ljeznički nasip kojim će se kre- tati željeznica. Samo zemljište ostaje u Patersonovu vlasništvu i za to je stari lupež ubrao tri- deset tistića dolara!

— Sasvim lijepa hrpa novca — reče Teks.

June ga pogleda i pocrveni. Zatim bespomoćno pogleda Quadea. Chet joj ohrabrujući nasmiješi i kimne.

Inače samouvjerena June Dawson pomalo nesigurno spu- sti ruku na prste Jima Turka i tiho zapita:

— I ja bih tako učinila. Želim zadržati zemlju. Stoka prije sve- ga! To svakako mora biti unese- no u ugovor. Hoćeš li mi pomo- ci pri tome, Jime? Željeznica mi neće smetati, ali stoka mora uvijek imati dovoljno vode.

Teksašanin se zbuni i snažno kimne.

Chet se nasmiješi i napusti rančеровu radnu sobu.

Kroz prozor zapazi kauboje kako su se okupili oko glavne zgrade i shvati da ima još mno- go posla.

Izide i zapita momčad:

— Tko vam je vođa?

Javi se podebeo čovjek i istu- pi korak ispred drugih. U neko- liko škratih rečenica Chet obja- sni kaubojima što se dogodilo i

zamoli ih da nastave raditi.

– Idućih će dana u Encino doći šerif Bowater i srediti sve ostalo. U slučaju potrebe možete se obratiti Teksu. On će biti na Dawsonovu ranču. Patersonova će kći zacijelo htjeti zadržati ranč i morat ćete joj pomoći.

Sve će se srediti i s vašim plaćama. Uvjeren sam da niste bili umiješani u Patersonove prljave poslove.

Chet začuje korake iz leđa.

Kauboji promrljaju nešto u znak odobravanja i obećaju da će ostati barem dok ne vide kako će postupati Patersonova kći.

– Čuli smo tvoj lijepi govor, revolverašu – reče Jim Turk.

– Smatramo da je to sasvim u redu. June i ja smo se netom dogovorili da Patersonovoj kćeri nećemo pripisivati očeve greške.

– Bit će vam zahvalna za svaku pomoć – reče Chet, a onda se okrene kaubojima.

– Što je? – zapita. – Zašto stojite? Vaš će vođa biti novi predranik i rasporedit će posao i ljude. Hajde, uzjašite!

Kauboji se upute prema štali.

– To je Fred Turner, vrlo dobar čovjek – reče Jim Turk. – Bio je najbolji kauboj premda je predradnik bio Torado. Chet kimne i pođe prema glavnom ulazu.

– Hej, kamo ćeš? – u čudu ga zapita Teksašanin.

– Na Dawsonov ranč – odgovori Chet. – Dovedite vaše konje... U June ima još mnogo posla.

Ponesite onu zemljopisnu kartu i kupoprodajni ugovor!

Bawatera će to zacijelo zanimati.

Deset minuta kasnije Jim, Chet i June odjašu na Dawsonov ranč.

XVII

Kasno poslije podne soba za dnevni boravak u Dawsonovoj kući ponovno se doimala udobnom. Chet i Jim su izbacili krhotine i sve što je bilo razbijeno, a June je zašila rasparane kožnate presvlake naslonjača i pokrila ih indijanskim pokrivačima.

Poslije toga ispeče nekoliko odrezaka i postavi kavu na kuhinjski stol. Sada su protekle događaje promatrali u ponešto drugačijem svjetlu.

Chet prekine tišinu.

– Patersonova će kći imati mnogo briga i posla – reče savijajući cigaretu.

– Jada Margaret! – suosjećala je June. – Pomoći ću joj. Cijeloga djetinjstva patila je pod starim Earlom.

Chetu lakne.

– Bio sam zabrinut – reče i bljedelo se nasmiješi. – Bojao sam se da ćeš zagorčiti život toj djevojci.

June odmahne i reče:

– Sada sve to izgleda drugačije. Nije kriva za nedjela svojega oca.

– Pričate gluposti! – Umiješa se Teksašanin. Radije se okupajmo. Pješice podu do potoka, a Jim i Chet ostave oružje na obali da bi ga mogli brzo dohvatiti bude li potrebno.

Osjećali su se kao da su jedna obitelj. Nekoliko trenutaka kasnije već su skinuli odjeću i hladili se u prohladnoj vodi.

– Nije još sve gotovo – odjed-

nom reče Quade. – Morali bismo već danas odjahati u Encino. Tko zna kada su krenuli oni nitkovi oko pukovnika i Gibsona i tko zna gdje im je uopće štab.

Ugodno raspoloženje odjednom se raspline.

– Imaš pravo – reče Turk. – Odjahat ćemo i smjestiti se u Palaciu. Tamo ima nekoliko soba na provom katu. Osim toga, imat ćemo dobar pregled nad ravnicom. Najzmljence ćemo stražariti, pa ćemo vidjeti napadače ako se pojave.

– Zar se na karti ne može vidjeti gdje im je logor? – zapita June ležeći u vodi.

Chet strese glavnom.

– Nipošto. Ucertana je samo pruga, ali ne znam da li su je već počeli graditi.

Odjahat ćemo odmah – odluči Teksašanin i izide iz vode.

Dvadesetak minuta kasnije pred izrešetanim pročeljem glavne zgrade nalazili su se osedlani konji.

Chet Quade, Jim Turk i June Dawson upute se u Encino.

Kad su došli u gradić, već se spuštao mrak. Bili su vrlo oprezni, ali bez potrebe jer osim petorice građana u salunu nije bilo gostiju. Poslije pola sata već su svi tvrdo spavali.

Noć je prošla mirno, a odmah poslije doručka počeli su stražariti.

Oko podne June dojavljuje da se s istoka približava usamljeni jahač.

Jim na to izide iz hotela i stane na suprotnu stranu ulice, a Quade se pritaji iza salunskih vrata.

Kada se jahač približio. Chet prepozna šerifa Bowatera i izide na trijem.

– Ovamo, šerife! – pozove ga Chet. – Ovdje je pivo najhladnije.

Bowater sjaše i kimne Jimu Turku koji mu je prilazio s druge strane.

– Imam mnogo novosti – reče šerif i pode za Chetom u salun.

Zanima me što se dogodilo – poviče June s podnožja stuba. Promatrat ću dalje kroz prozor.

Šerif ih izvijesti.

XVIII

– Brzjavio sam u Santa Fe. Brzjav je bio dugačak barem jedan metar – započne Bowater – ali ono što mi je odgovorio federalni šerif bilo je barem tri puta dulje. Pukovnik Stanly Collins je poslovođa Željezničke kompanije Novoga Meksika, a njegov je brat pisar. Clint Gibson je šerif koji radi za Collinsa na željeznici. Što kažete sada, Chete?

– Grom i pakao... sve to savršeno pristaje jedno uz drugo – odgovori Quade. – Ali i mi imamo nešto za vas, šerife. To sa željeznicom smo u međuvremenu sami ustanovili. Ali čujte...

Poslije nekog vremena, Bowater zaklima glavom i promrmlja:

– Peterson je zacijelo sišao s uma! Pobrinut ću se za sve čim završi taj prokleti rat. Mamci su najvjerojatnije već u pokretu. S pukovnikom Collinsom i Gibsonom više nisam mogao uspostaviti brzjavnu vezu. Logor im je u Mountainairu, usred Stjenjaka. Nije nikakvo čudo što ovdje još nema nikakve vijesti o gradnji željezničke pruge. Radnici imaju još najmanje pola godine posla u Stjenjaku. Opskrbljuju ih iz Belena. Odande je položeno nekoliko kilometara tračnica u planinu.

– Prema tome, dolaze sa zapada – promrmlja Teksašanin. – Šerif i ja ćemo tamo zauzeti položaj i propustiti ih, a ti ćeš ih dočekati, Chete.

Quade pristane, premda je imao i bolji naum. Neka mu je slutnja šaputala da će lukavi pukovnikovi

ljudi običi Encino.

– June će nas štititi s krova hotela sačmaricom ili vinčesterkom – nastavi Turk.

Bowater pogleda Cheta u oči i upozoravajući strese glavom.

– Dužnost mi je da uhapsim te momke – reče šerif.

Chet se nasmiješi i reče:

– Ta nemojte samoga sebe činiti smiješnim, Stephen. Sasvim točno znate da je to samo san. Smatrao sam vas razumnijim šerifom.

Bowater se blijedo nasmiješi i reče:

– Moramo zauzeti mjesta.

Jim Turk odnese June vinčesterku i sačmaricu što ih je posudio od gostioničara.

– Ima li tamo što? – zapita šerif pokazujući palcem prema stubama.

– I te koliko – ozbiljno reče Chet. – mislim da pristaju jedno uz drugo. Teksašanin je čvrst momak i nije lakom.

– Eto, pada mi nešto na um – reče šerif. – Radnici koji grade prugu plaćeni su zlatnim novcem. Naime, među njima je mnogo Kineza koji su sumnjičavi prema papirnatim novčanicama.

Chet samo kimne. Sve se podudralo.

– Kupoprodajni ugovor između željezničke kompanije i karta su u mojoj sobi – reče.

Šerif, koji je nekoć i sam živio od revolvera, ispitljivo ga pogleda.

– Slutnje?

Chet kimne.

Jim side i dojavljuje:

– June je na krovu. Odatle sve vidi i dat će nam znak čim se nešto dogodi. Hoćeš li ostati u salunu, Chete?

Quade samo kimne i udobno se smjesti u naslonjač. Bowater i Turk napuste prostoriju i zauzmu polo-

žaj zapadno od grada.

Prode više od dva sata. Vrijeme je sporo odmicalo, no Chet je znao što znači čekanje. Barmen se uznemiri. Zdrava boja njegova lica polagano je prelazila u sivu.

– Senjor, poći ću na sigurnije mjesto reče – slabim glasom. Poslužite se sami ako što zaželite.

Tek što mu je Chet kimnuo, Meksikanac sklizne iza bara i nekoliko trenutaka kasnije nestane u nekoj kući u glavnoj ulici.

XIX

Polu sata kasnije June poviče:

– Chete, velik oblak prašine približava se istoka! Čini se da ih je najmanje petnaestak.

– U redu... ostani na svom mjestu – uzvratiti Chet.

Izide na nogostup. Gradić je stegao pritisnut nesnosnom žegom.

Chet zapazi Teksašanina i dva puta podigne šaku uvis. Jim je sada znao da će za nekoliko minuta početi konačan obračun. Odmah obavijesti Bowatera.

Poslije deset minuta u grad ujašu ljudi koji su brinuli za red u radničkim logorima i području koje je kupila željeznička kompanija.

Jahali su jedan do drugoga. Unatoč prašini što se poput teškog oblaka nadvijala nad ulicom, June je točno izbrojila petnaest konja.

Četrnaest jahača, nastupalo je u dvoredu, a za duljinu konja ispred njih jahao je čovjek pedesetih godina. Pomalo ukočeno držanje ukazivalo je na nekadašnjeg vojnika. Bio je to pukovnik Collins.

Zauzdavši konja ispred saluna, podigne ruku i poviče:

– Ostanite u sedlima! Clint i ja ćemo malo razgledati ovo mjesto.

Ljudi poslušaju, a lijevi jahač iza pukovnika potjera konja naprijed i sjaše.

Zajedno se zapute u salun.

Chet brzo odmjeri druge jahače. Bili su to plaćeni revolveraši koji nisu pitali za pravdu i krivnju, pogotovo ako bi ih tko još nagradio i hrpicom novca.

No ipak su nekako osjećali da nešto nije u redu. Nemirno su se meškoličili u sedlima, a mnogi su spustili ruku na držak revolvera.

Chet pride baru i nasloni se.

U zrcalu zapazi kako su se otvorila vrata. Dva čovjeka uđu i odmah se razmakunu. Pošto su vidjeli da je u prostoriji samo jedan čovjek, oklijevajući se približe nekoliko koraka.

Gibson sumnjičavo pogleda stubu. Nije mogao povjerovati miru koji je tu vladao i zacijelo je sumnjao da je na katu netko skriven.

— Bez brige, Gibsone — reče Chet i okrene se. — Samo je na krovu jedna osoba s nekoliko nabijenih sačmarica. To je za slučaj da vaši razbojnici podivljaju.

Voda revolveraša u čudu pogleda Cheta.

Collins se malo zbuni i obrati Gibsonu:

— Zar se poznajete?

— Nipošto! — odlučno odgovori revolveraš.

— Ipak se poznajemo — prekinu ga Quade. — Znam i kako se zoveš, ubojico!

— Što to znači? — oštro zapita nekadašnji oficir. — Ušli smo ova-mo da bismo zamolili za nekoliko obavještenja, a vi vrijeđate gospodina Gibsona!

— Pripazite dobro, Collinse! — progovori Chet gotovo blago. — Nikad ne ponavljam. Paterson se namjeravao dočepati Dawsonove zemlje samo zbog sebe, a Clint Gibson surađuje s Ramonom Torradom, Patersonovim predradnikom. Ta su dvojica kuhala vlastitu juhu.

I oni su se htjeli dočepati vode kao i vi, Collinse. Torrado i Peterson su već mrtvi, revolveraše sam otjerao s ranča, a sada ste vas dvojica na redu!

Stanly Collins i Clint Gibson su sada znali da su istjerali na čistac, ali se nisu predavali.

— Želio bih gospodi Dawson nešto ponuditi kolebljivo reče Collins.

— Želim kupiti zemlju za moju kompaniju.

— Prekasno! — vikne bijesno Chet. — Pregovarajte sa mnom. Imam sva ovlaštenja i odbijam vašu ponudu. S razbojnicima i ubojicama ne pregovaram.

— Tko si uopće ti? — podrugljivo ga upita Gibson.

— Čovjek koji je vaše nitkove u Zemljišnom uredu poslao u smrt. Zovem se Chet Quade.

— Nekadašnji Bennetov drug? — napeto zapita Gibson.

Chet samo kimne.

— Dobro — reče Gibson s natruhom straha u glasu.

Bio je lagano nagnut prema naprijed, a onda povuče...

Bio je uistinu brz. Podigao je kolt u istom trenu kad i Chet. Ali Chet je povukao obarač djelić sekunde ranije, onaj djelić koji odlučuje o životu i smrti.

Znao je da je pogodio. Znao je da je Clint Gibson mrtav. Malo skrene cijev. I pukovnik je imao kolt u ruci. Zapuca...

Cheta zapeče olovo u ramenu, ali ipak uspije još jednom povući obarač. Tane odbaci Collinsa natraške. Pukovnik se okrene oko vlastite osi a zatim se mrtav stropošta na pod.

Chet potrči vratima i poviče:

— Na mušici ste, nitkovi! Šerif samo čeka da vas izrešeta. Šefovi su vam mrtvi. Nestanite dok možete! Ovo vam je posljednja prilika.

Tri-četiri čovjeka povuku revol-

vere i zapucaju prema vratima.

Chet isprazni bubanj. Svaki hitac pogodi cilj, a uto s krova zagrmi i sačmarica. Prednji konji padnu.

Zaprašte i dvije vinčesterke. Konji se počnu propinjati i njištati, a sedam ili osam ih bjesomučno odjuri.

Neki revolver dva puta prasne. Chet osjeti snažan udarac slijeva i sagne se. Možda mu je taj pokret spasio život. Treće mu tane prozviždi iznad glave...

Pred očima mu bljesne i on izgu-
bi svijest...

* *

Kada se nakon dva dana probudio, ležao je u postelji na ranču Dawsonove. Oprezno se podigne. Glava mu je bila bistra i nije ga boljela. Znao je da mu je tane okrznu-
lo glavu. Opipa povoj i obloge na rebrima.

Neki slabi šum pobudi njegovu pažnju. Vrata se pokrenu i uđe Bowater.

— Budan je! — zagrmi šerif. — Taj revolveraš zaista ima lubanju od željeza! Dodite gore i donesite juhu! Krepka mesna juha sada će mu biti najbolji lijek!

Nekoliko minuta kasnije uđu June, neki omanji neznanac klempavih ušiju i mršavi Teksašanin.

Chet ubrzo dozna da je neznanac liječnik iz Vaughna.

— Taj me Teksašanin htio vezati samo da ne odem — bunio se liječnik. — Sjajne ste građe, upravo poput konja, gospodine Quade! Isprva sam mislio da vam je napukla lubanja. Ali sve je u redu. Za nekoliko dana moći ćete jahati. Napuklo rebro zarast će samo od sebe iako ćete morati još neko vrijeme stavljati obloge. Otprilike dva tjedna...

Liječnik otrovno pogleda Tekšašanina i reče:

— Mogu li sada odjahati u Vaughn? I tamo ima bolesnika...

— Možete, doktore... Možete — velikodušno dopusti mu Jim Turk. — Hvala vam... Ne zaboravite svaki sat unijeti u račun!

— Bez brige, već ću vas očerupati — sa smiješkom prihvati liječnik i napusti sobu. Nekoliko minuta kasnije izvana se začuje topot kopita.

Chet pogleda Bowatera, Jima i June i zapita:

— Nadam se da ćete mi ispričati što se poslije dogodilo. Osim toga, Stephen je upravo spomenuo juhu...

June sjedne na postelju i nahrani Cheta, a šerif ga izvijesti o svemu.

— Ranili ste još tri nitkova i jednoga ubili, a kada ih je June obasula sačmom ostali su pobjegli navrat-nanos. Četvoricu ili petoricu Jim i ja smo skinuli iz sedla, ali uhapsiti ih nismo mogli. Prema tome, priljepili smo im što smo mogli, a zatim smo ih pustili da pobjegnu.

Stephen zašuti i znatiželjno pogleda Cheta.

— Kaži, revolverašu, zar tebi zaista ništa ne znači to što si u borbi za Dawsonov ranč i ubijao?

Quade kimne. Na licu mu se pojavi umor.

— Znači, svakako znači... — reče Chet. — No to su bili razbojnici, ubojice. Naposljetku, samo sam se branio. Drugačije se i ne može u toj divljoj zemlji... Teška su vremena.

— Razgovarajmo o drugim stvarima — reče June. — Šefovi željezničke kompanije jučer su bili ovdje. Bez pogovora su prihvatili naš prijedlog. Ugovor je potpisan, a novac će stići idućih dana. Sve je ispalo onako kako sam htjela.

Stvarno imaš sreće, teksaški purane! — reče Chet. — Koliko će ti žena donijeti u brak?

– Šezdeset tisuća u gotovu – sa smiješkom uzvratila Jim Turk. – A ranjenika ne mogu vrijeđati. Osim toga, željezničkoj smo kompaniji prikrpili račun za tvoje liječenje. Bili su sretni što su prošli tako jeftino.

Chet osjeti da ga obuzima umor. Oči mu se naprosto sklope. Nije ni opazio kako mu prijatelji tiho izlaze iz sobe. Pred očima mu je lebdjela Dolina plave trave, Bluegrass Valley, kamo će odjahati za nekoliko dana.

K r a j

Dorothy M. Johnson:

ČOVJEK KOJI JE DONOSIO NESREĆU

Samo su četvorica bila u šatoru pokraj Povijenoga Dima onoga dana kada je odlučio umrijeti. Plemenu je ponestajalo mesa, pa su njegov otac i stariji brat krenuli u lov, a njega su ostavili pokraj žena. Naime, svi su ga znali po tome što je u svim važnim pothvatima bio zle sreće.

Opružio se na ležaju uz vatru i slušao brbljanje majke i starije sestre. Šivale su, spajajući krzna u topli zimski ogrtač, a sestrin dječacić je sjedio pokraj njih i promatrao ih.

Starica je govorila unuku: – Moj otac je bio velik čovjek. Od svoje šesnaeste godine kitio se orlovim perom. Izvojevao je mnoge pobjede protiv La-Cotaha i Prerezanih Ruku, a bio je i vješt lovac. Imao je toliko konja da ih se nije moglo ni izbrojiti. Svi su ga poštovali. Mislim da ćeš i ti biti velik čovjek.

Dječakove razrogačene oči caklile su se u odsjaju plamena. Šutke je

slušao maštajući o tome kada će postati ratnik.

Uvjeren je da će postati slavan, pomisli Povijeni Dim čiji je život bio promašen. I sâm sam nekad davno bio takav.

Bilo mu je dvadeset i osam godina, a još nije smio nositi orlovo pero zato što nije izveo ni jedan pothvat. Nikad se nije ženio zbog toga jer je bio tako zlosretan da su ga se djevojke plašile.

– I Vodena Ptica je slavan muškarac – pripovijedala je dalje starica, odmjerenim i poučnim tonom. Nije iznosila ništa novo, nego je samo podsjećala dječarca, kao što su Apsaruke uvijek podsjećali sve svoje sinove, na ideale kojima će težiti. To se, uostalom, očekivalo od sve muške djece.

– Vodena Ptica je u jednom jednom danu probo dvojicu neprijatelja svojim ratnim kopljem, iako su bili naoružani i žestoko ga napadali, nastojeći ga ubiti. Čak je dva pu-

ta u samo jednom danu učinio tako veličanstveno junaštvo!

— On ima moćni talisman — složi se dječacić, ponosan što poznaje ugledne suplemenike i zna sve o njima. — Vodena Ptica je doživio snažnu viziju i cvrčak je postao njegov pomoćnik i zaštitnik. Uskoro ću se i ja udaljiti iz sela i steći talisman.

— Ne baš tako skoro — upozori ga majka. — Tek kada odrasteš.

Simbolične vizije bile su muškarcima nužne, ali su stvarale veliku brigu onima koji su za to vrijeme ostajali u selu, razmišljajući kako tada on trpi i pada u trans.

Povijeni Dim osjeti kako je u šatoru zavladała nelagoda čim je spomenut čarobni san kojim se stjecao talisman. Izide i zaustavi se pred šatorom. Nije mario što mu se snijeg otapa na golim ramenima. Bio je snažan muškarac, ali nije uspio zato što nikad nije doživio viziju.

Malim dječacima nikad nitko neće pripovijedati junačke priče o Povijenom Dimu, pomisli. Reći će samo da je nekoć postojao čovjek koji je narodu Apsaruka donosio samo nesreću. A sad čujte što se na kraju zbilo s njim...

* * *

Tada je odlučio da napusti selo i umre. Prvo će još jednom pokušati doživjeti viziju, iako mu to već pet puta nije pošlo za rukom. Neće odustati od toga. Ili će se smrznuti ili će ga vukovi zaklati kada sasvim iznemogne od iskušenja koje je zahtijevao obred. Ali neće odustati.

Stajao je u snijegu prekrštenih ruku, razrađujući plan, prisjećajući se strahota koje su doživjeli njegovi suplemenici samo zato što on nije imao duha pomoćnika. Sjetio se dugogodišnjih nadanja dok napokon nije shvatio da se zbog tko zna kojeg razloga rodio samo zato da ljudima donosi nesreću.

Još je o tome razmišljao kada se, usred zimske noći, sasvim sam iskrao iz usnulog šatora.

Vodio je konja za uzdu. Uzeo je samo najnužnije — pokrivač, još jedan par mokasina, nešto suhog mesa koje neće ni taknuti ne bude li uspješne vizije, luk, dvadeset strijela i nož.

Kako još u njemu nije bila zamrla svaka nada, ponio je i vrećicu s bojama. Da se nije bar malo nadao, bio bi se objesio. To je bio brži način da umre nego put koji je odabrao te noći. Ipak, možda ovoga puta bude uspješniji. Možda, kada iznemogne i padne u vrućicu, doživi prikazanje i stekne duha pomoćnika. S njegovom pomoći može učiniti značajno djelo i trijumfalno se vratiti kući. Tada će trebati obojiti lice da se tako pokaže pred ostalima.

Bez muke je izišao iz zaspalog sela. Noć je bila vrlo hladna, pa poglavice nisu postavile stražare čiji je zadatak, inače, bio da zaustavljaju mladiće koji bi bez dopuštenja krenuli u potragu za slavom i junačkim djelima. Uostalom, da je i bilo stražara, Povijeni Dim bi ih lako izbjegao. Imao je snažne, hitre i spretno noge jer su ga iskusni ratnici dugo i neštedimice uvježbavali u umijeću šuljanja. Ovladao je svime čemu su ga mogli poučiti. Jedino što mu je nedostajalo, bila je sreća.

Nije se osvrtao prema čunjastim kožnatim šatorima koji su se na snijegu doimali crnim poput ugljena. Samo nekoliko osoba u selu tugovat će za njim, ako se ne vrati. Majka će ga oplakivati zato što ga voli, iako se ni zbog čega nije mogla njime ponositi. Sestre će naricati, ali ipak neće nožem zasjeći nadlaktice ili odrezati kosu.

Pognut uz vjetar, sve se više udaljavao, prisjećajući se kako je kao dvanaestogodišnjak prvi put izišao iz sela da bi doživio viziju. Tada nije znao sa čime će se suočiti, osim da to neće biti nimalo lako. Ipak, s užitkom je žedao, postio i svakoja-ko se trapió, a boli mu nisu bile teške jer je uz njih dolazilo mistično zajedništvo s duhovima koji su čov-

jeka mogli učiniti velikim.

Tada su krenuli on i dvojica drugova, svaki na svoj vrh. Kada je nakon četiri dana obred završio, zajedno su se vratili u selo, istodobno ushićeni, ponosni i zastrašeni, da se suoče sa strogim i ozbiljnim licem starih ratnika koji su im dotad bili učitelji, a sada će im biti dostojanstveni i neumoljivi suci.

Trinaestogodišnji Divlji Pas prvi je ispriповjedio svoj san pred plemenskim vijećem.

— Lik u obliku dabra rekao mi je: »Divlji Psu, dodi sa mnom!« Odveo me preko bijelih planina, a moja stopala uopće nisu doticala zemlju. Sveti lik me naposljetku proveo kroz vodu do crvenog šatora.

Divlji Pas je potanko opisivao sve što se zbilo i starci su zaključili da je doživio moćnu viziju. Dabar je postao njegov pomoćnik, njegov talisman. Divlji Pas je otad išao u bitke noseći na ramenu uštavljenu dabrovu kožu, njoj se molio i ona mu je donosila slavu. Vizija iz dječastva ponovila mu se još tri puta. Postao je čuven ratnik, neustrašiv i nemilosrdan. Bio je ozbiljan ali fanatičan, a cijelo tijelo bilo mu je išarano ožiljcima koje je sam sebi zadavao za obrednih trpljenja. Kada bi opisivao svoje pothvate, njegovu hvalisanju nije bilo kraja. Iako je bio mladić, starci su ga pažljivo slušali. Imao je mnogo konja i tri mlade žene.

Drugi dječak, Vodena Ptica, rekao je da su na njega sletjeli cvrčci i cijeloga ga prekrili, zaglušujući ga svojim cvrčanjem. Ipak, nakon nekog vremena uspio je razaznati što mu govore. Upamtio je te riječi i ponovio ih pred vijećem, iako ga je njihov smisao zbunjivao.

Jedan mudri starac rastumačio je poruku i otad je Vodena Ptica u majušnoj vrećici pod lijevom pletenicom nosio cvrčka kada bi išao u rat ili lov. Prvi pothvat izveo je kada mu je bilo četrnaest godina. Noću se ušuljao u selo La-Cotaha i ukrado rasnog ždrijepca.

Poslije dvojice svojih prijatelja i

Povijeni Dim opisa što je doživio.

— Nisam vidio nikakva duha u obličju nekog živoga bića. Ništa vidljivo nije mi pristupilo niti sam čuo ikakve ragovijetne poruke osim zvuka koji je nalikovao dječjem plaču. Mislim da mi je dijete nešto reklo, ali nisam razabrao što.

Starci koji su poznavali tajne čarolije dugo su se savjetovali, a on je drhtao usred kruga i čekao. Naposljetku su mu rekli da to uopće nije bila vizija.

— Plač koji si čuo — rastumačili su mu — vjerojatno je bio tvoj vlastiti glas.

Blago su mu rekli da pokuša ponovo kada se osjeti sposobnim.

— Mnogi muškarci — podsjećali su ga, — također nisu prvi put ništa doživjeli.

Pokušao je još četiri puta idućih godina, ali više nije čuo čak ni plaču sličan glas. Samo bi klonuo i svalio se na zemlju.

Uvijek je ugrožavao svoje prijatelje. Nesreće su se događale baš onda kada bi on bio u odredu koji je nešto poduzimao. (Odlazio je u ratove iako je to zatijevalo izuzetnu hrabrost od čovjeka koji nije imao talisman). Jednom je pokušao izvesti nešto što se nitko nije usuđivao. Dopузao je s leda neprijateljskom taboru i prerezao užu kojim je bio privezan lijepi konj, ali je onda konj zarzao i probudio ratnike. U borbi koja se tada razvila bio je teško ranjen mladić koga su zvali Stajac u Vodi. Za okršaja s jednim zalutalim odredom La-Cotaha, Povijeni Dim se probio tik do jednog protivnika i zamahnuo kopljem na njega da tako osvoji svoj prvi skalp, ali mu je tada konj posrnuo. Ostali Apsaruke stigli su prije njega do neprijateljskog ratnika, a on se jedva izvukao ispod prevaljenog konja. Što više, jedan Apsaruke je sutradan umro od zadobivenih rana.

Bilo je još ranjenih, a trojica su čak i umrla, pa je sve to naposljetku uvjerilo sve suplemenike da im je za zlu sreću kriv Povijeni Dim. Po-

slije nekog vremena više mu nitko nije nudio obrednu lulu koja je značila poziv u akciju, čak ni najlakomisljeniji momci koji su svaki čas nekamo jurili.

Najteža nesreća koja je pogodila selo zbila se kada je on bio odsutan. To je bilo toliko strašno da je pokušavao i ne misliti o tome.

* * *

Pred jutro je već bio sasvim siguran da plemenski stražari neće krenuti za njim, pa se uputio ravno prema usamljenoj, strmoj uzvisini koju su zvali Orlovim odmorištem. Ostali muškarci tamo su uspješno prizivali vizije.

Jahao je ostatak noći, cijeli idući dan i polovicu sljedeće noći, a onda je stigao na odabrano mjesto gdje će ili prizvati viziju ili umrijeti. Nije otpočivao jer je u tome iscrpljenost bila nužna. Zastao je samo toliko koliko je konju trebalo da sasvim ne lipsa. Nije ovlažio usne snijegom iako je bio žedan. Što više pati, možda će prizvati viziju.

Kada je svanulo, bio je spreman za sudbonosni zadatak. Načinio je ležaj od kadulja, s mukom iskopao rupu u snijegu i očistio se. Na jednom obronku bilo je dovoljno ispaše za konja, pa čak i nekakva pećina, zapravo udubina u litici od pješčanika. Tamo je odložio oružje i stvari koje je donio.

Plesao je i trčao da se izmori, klicao je i molio, a snijeg mu je padao po tijelu. Sunce je zalazilo, a on je još imao podosta snage. Kada se smračilo, osjeti vrtoglavicu, pa odspava neko vrijeme na ležaju ne obazirući se što sniježi. Nije sanjao ništa čudesno, samo noćne more pune strave i užasa.

Probudio se u mrkoj noći i ležao nepomičan, sav naježen od studeni, slab i grozničav od onoga što mu je opsjedalo duh. Bio je toliko prozebao i ukočen, da mu se činilo kao da ga netko drži da se ne pokrene. Progonile su ga more koje nije mogao odagnati. Vidio je prizore kojima nikad nije osobno prisustvovao,

ali je znao da su se uistinu jednom zbili.

Veliki ratnički odred napustio je selo i ostavio u njemu samo nekolicinu muškaraca. Bilo je to prije dvije godine. Polovica od njih morali su priskrbiti meso za žene, djecu i starce. Dok su lovci bili u preriji, a s njima i Povijeni Dim, osvetnički odred Prerezanih Ruku nasrnuo je na nezaštićene.

Apsaruke koji su bili u lovu vratili su se s mesom, a ratnici s prebogatim plijenom i ovjenčani slavam. I jedni i drugi zatekli su opustošeno i popaljeno selo. Nekoliko preživjelih Indijanaca je tugovalo, pokušavajući početi život iz početka.

Starci koji su bili ostali u selu borili su se poput mladića, a tukle su se čak i žene, pa je djevojka, koju su zvali Zečica, usmrtila jednog napadača. Kada su se Prerezane Ruke povukle, za sobom su ostavili više mrtvih Apsaruka. Oteli su šest žena, među kojima i Zečicu. Povijeni Dim se želio vjenčati tom djevojkom, ali je njena obitelj odbila konje koje im je darovao stoga što nije bio slavan.

Djevojčina majka je za nesreću okrivila Povijenog Dima. Upirući kvrgavim kažiprstom u njega, divlje je kličala:

— To je njegova krivnja! On je kriv za ovo što nam se dogodilo!

Naravno da je to bilo sasvim besmisleno. Stariji ratnici su zapovjedili da se ide u lov i odredili tko će ići. Povijeni Dim je bio među lovcima.

Ipak su ljudi slušali podivljaću ženu i na kraju joj povjerovali, zato što su ih od njenih riječi podizali trnci. Ona je svojedobno i sama doživljavala čudotvornu viziju — bila je teško, bolesna, umrla je i ponovo se vratila u život. Njene su riječi bile i te kako upečatljive.

Poslije toga Povijeni Dim je stekao glas čovjeka koji nosi nesreću svom plemenu. Žalili su ga, ali je ipak svaki od njih imao vlastitu obitelj o kojoj se morao brinuti. Ni-

su imali suviše samilosti za čovjeka koji je bio tako koban i opasan.

S naporom se osovi na noge, usprkos nesnosnu bolu, i počeo hodati oko vrha. Molio je. Kako je dan odmicao, sve je češće posrtao od slabosti. Radovao se tome, jer slabost mora doći prije vizije, a on je bio snažan, pa je morao dugo čekati.

Odvajao se od zemaljskog svijeta i uskoro ostade sam samcat u središtu bijelog ništavila, iznemogao, gladan, žedan i prestrašen. Sruši se na tlo.

Nakon nekoliko trenutaka obamrlosti ponovo osjeti bol, ali mu to ipak ne dopre sasvim do svijesti. Bilo je mračno. Srce mu je polagano kucalo. Odjednom pomisli: »Sada se smrzavam!«. Pokušao je zadržati duhove da mu se smiluju prije nego bude prekasno, ali nikakav glas nije mu prešao preko usana.

Ipak, pokraj njega, negdje u blizini, postojalo je nešto, neki zvuk. Srce mu snažno zakuca. Ponovo se sjeti kada je kao dvanaestogodišnjak bio na brežuljku, jedne ljetne noći, slušajući dječji plač.

Ležao je posve nepokretno, nadajući se da će čuti duha kako mu se obraća: »Povijeni Dimu, dođi sa mnom!«. Ali niotkuda nikakva glasa, samo jedva čujno kmećanje.

Tada učini nešto što je zatijevalo više hrabrosti nego išta dosad u njegovu životu. Napustio je svijet polumrtvih. Polako je gmizao prema rubu Orlovskog odmorišta da vidi otkud dopire taj zvuk poput dječjeg plača.

To može biti zao duh koji ga vraća u svijet da i dalje živi kao zlosretnik. A možda je to onaj isti kojeg je čuo prije mnogo godina, a sada želi razgovjetnije govoriti.

Dugo mu je trebalo da se primakne rubu litice. Odmorio se i pogledao. Dolje je u snijegu bilo nešto. Neko tamno klupko usred bjeline.

– Vizija! – grozničavo pomisli.

Čekao je da mu tajanstveni kaže što mu je činiti, ali niotkud bilo kakva znaka. Shvati da će se morati

spustiti i prići stvorenju. Dio puta je puzao, a dio se skotrljao uopće ne osjećajući bol. Ležao je na snijegu i privlačio se tamnom klupku. Ni u jednoj viziji o kojima je čuo pripovijedati nije bilo ničega što bi zahtijevalo takav trud kakav je on sada trebao uložiti. U njegovu snu nije bilo ni lebdenja zrakom niti bezbolnog prolaza kroz nestvarnost.

Ponovo začu onaj zvuk.

Uistinu, slabašno kmećanje poput mijaukanja.

Privuče se do klupka i jedva razgrne pokrivač. Pod njim je bila žena. Nije joj obratio veću pažnju, a kada je htio pogledati dijete, pred očima mu se zamuti. Žena je stavila dijete pod odjeću, uza golo tijelo ne bi li ga zagrijala. Povijeni Dim pomisli da je nepoznata mrtva, ali se nije uzbuđivao zbog toga. Bitno je bilo da je dijete živo jer je ono vjerojatno ono što traži. Bijedna, slabi talisman, ali ipak, ako dijete umre, više neće imati nikakve nade.

Položi dlan na ženinu kožu i otkri da je hladna, ali ipak živa. Pokuša podići dijete koje je plakalo i žena muklo progovori:

– Nećeš mi otet mog pomoćnika! – obrecnu se ljutito na nju. – Ti si vjerojatno duh koji me dugo unesrećivao, ali sada i ja imam pomoćnika!

Ipak je shvatio da će djetetu biti toplije pokraj žene nego u njegovim rukama. Vрати ga i prekrije pokrivačem, a onda strese glavom nastojeći razbistriti misli.

Otpuzao je natrag do udubine gdje su mu bile stvari, a putem je buncao molitvu:

– Moj pomoćnik je dijete, ali to je sve što imam. Želim da mi Ti koji si gore kažeš što trebam učiniti. Pokušat ću spasiti maloga duha da se ne smrzne. Ako griješim, reci mi. Ja sam nitko. Ja ništa ne znam. Želim postupiti ispravno, ali ne znam kako.

Nekoliko puta je zastajao očekujući odgovor.

Ništa ne pomaže, mislio je. Sve u vezi sa stjecanjem talismana meni

mora biti teže nego ostalim muškarcima.

Napokon se dovuče do pećine. Tamo je bio složio nešto ogrjeva, više nagoni nego što je vjerovao da će uistinu doživjeti viziju, pa onda biti slobodan da živi i stječe slavu. Imao je i kremen, pa je upalio vatru i odjenao toplu odjeću. Svaka kretanja stvarala mu je bol, ali se na to nije obazirao.

Tada ponovo otpuza do skupčane žene, uze dijete i privi ga na prsi. Vрати se do vatre. Dijete ponovo zaplače i on ga poče preklinjati:

— Pomozi mi! Ako ja mogu tebi pomoći, možda ćeš i ti moći meni. Ako te sada izgubim, više mi nema spasa!

Dijete je trebalo nahraniti. Stavi grudu snijega u usta da se otopi. Uspio se suzdržati da je ne proguta usprkos žeđi, a onda položi usne na dječakove i ispusti toplu vodu polako. Dijete se zagrcne i Povijeni Dim se uplaši da ne umre.

Uze komadić suhog mesa koji je donio sa sobom i sažvaka ga. Potom tu kašu stavi u djetetova halapljiva ustašca. Ono zaguta, ali odmah i ispljunu u grču na njegov dlan.

— Dovest ću ti onu ženu ako nije mrtva — reče. — Staviti ću te ovdje pokraj vatre i dovesti ženu ako to želiš... Volio bih kada bi mi rekao što želiš — ponovi prijekorno, znajući da je to krhko, polusmrznuto stvorenje zacijelo neko prerušeno, svemoćno biće, kadro da ga posavjetuje bude li samo htjelo. Ali dijete je samo tvrdoglavo kmečalo.

Ženu je bilo teško dovući jer je bila hladna i duboko usnula. Vukao ju je po snijegu pedalj po pedalj, strahujući da bi dijete moglo umrijeti prije nego je dovuče do pećine. Ipak, bili su još živi. Položi ženu do vatre i poče joj rukama trljati kožu.

U tom trenutku plamen naglo sunu uvis i on zatrepča očima ugledavši joj lice. Ozlojeđeno se obrati djetetu:

— Ti si moćan i želiš mi se naručati jer znaš da sam nitko i ništa. Želiš da povjerujem da je ova žena

Zečica iz naroda Apsaruka! Ali odjenao si je onako kako se odijevaju žene Prerezanih Ruku. Zašto si to učinio? Zašto me želiš zbuniti?

Nedaleko se oglase vukovi. Bio je toliko umoran i uplašen da nije imao više nikakve volje da se napreže i pokušava bilo što razumjeti. Podsjeti dijete:

— Donosio si mi samo patnju i ničim me nisi naputio kako bih mogao steći talisman!

Potpuno je odustao od gladovanja. Suprotstavljanje tim strahotama zahtijevalo je bistru glavu, jer to nije bila vizija poput onih koje su doživljavali ostali muškarci. Oni ni o čemu nisu trebali odlučivati. Nešto ili netko rekao bi im što moraju činiti, i oni bi jednostavno poslušali.

Topio je snijeg u ustima i gutao ga, a potom žvakao meso. Za to vrijeme u kotliću pokraj vatre topio se snijeg, a onda unutra stavi komad mesa da skuha juhu. Dok se to kuhalo, on je opet žvakao meso za dijete.

Žena se pokrene i zastenja. Povijeni Dim je uplašeno pogleda i još jednom prepozna u njoj Zečicu. Misli su mu već bile podosta bistre, pa se dosjeti da su Zečicu oteli Prerezane Ruke, pa nije čudno što je odjevena kao oni.

Sjedio je zureći u nju, ali se obraćao djetetu koje je zibao lijevom rukom:

— Želio bih da mi kažeš je li ovo Zečica koju su oteli narodu Apsaruka. Da li si je doveo da me još više postidiš? Znaš li koliko sam već postiden? Poslao sam pet konja pred šator Zečice kao poklon njenu ocu. Uhvatio sam ih usred velikog krda na neprijateljskom području. Želio sam se vjenčati tom djevojkom, ali im je njen otac vratio konje jer sam bio suviše zlosretan. Ni je želio imati posla sa mnom. Tada su je Prerezane Ruke odveli i nisam očekivao da ću je ikad više vidjeti.

— Ne vidim je ni sada — glas mu zazvuča odlučno. — Vidim neku drugu ženu koju si doveo da me

mučiš zato što izgleda poput one izgubljene. Želio bih da mi objasniš zašto to činiš.

Da je dijete jače, pomisli, možda bi mi se moglo obratiti riječima poput pravih duhova. Još nije moglo ni piti, pa je ostavio rijetku juhu da se malo ohladi. Onda je srknuo malo i tako iscijedio u djetetova usta. Ono se zakašlja i proguta. Tako ga je hranio sve dok se nije zasitilo.

— Želiš li da nešto učinim i za ovu ženu? — upita. Nije bilo odgovora jer je dijete već spavalo. Pažljivo ga stavi na tlo, potaknu vatru i protirja ženina stopala i noge. Nakon nekog vremena ona zastenja.

Tako ih je promatrao, pijući juhu ne bi li povratio snagu tako da se može brinuti o njima.

— Ovo je veliko čudō — reče glasno. — Sanjam san koji će mi mudraci rastumačiti kada se vratim. Dugo sam čekao da se ovo dogodi.

* * *

Pred jutro čvrsto zaspao. Probudila su ga dva plačna glasa. Jedan je pripadao djetetu koje mu je spavalo u njedrima, a drugi ženi koja je pružala ruke oko sebe tražeći dijete. Kada ga je ugledala, ljutito vrisne na jeziku za koji je pretpostavljao da je Prerezanih Ruku — oporom, grlenom jeziku. Još je mogao izgubiti talisman ako dijete umre. Bila mu je potrebna ta vještica da hrani dijete, ako bude mogla. Obratio joj se udvornim glasom:

— Pazio sam te i spasio te od smrzavanja, a sada želim da se brineš o ovom malom biću, mojem talismanu. To mi je pomoćnik.

Govorio je špsaručki i ona ga je razumjela. Vidjelo se to po izrazu njenih očiju. Nije ga poznavala, ali je govorila njegovim jezikom:

— Daj mi moje dijete! — zahtijevala je.

Pažljivo joj stavi dijete na ruke, ali ga nije mogla podojiti jer je bila bez mlijeka. Razočarano dijete zaplaka, a potom i ona, jednako slabšno.

Dao joj je juhe, a ona je njom na-

hranila i dijete. Potom oboje zaspashe.

Čim se probudila zagledala se u njega i shvatila tko je, ali mu to nije priznala. Doimala se ljutitom i posramljenom.

— Ovdje ćemo umrijeti — reče mu.

— Nabavit ću vam nešto za jelo — reče Povijeni Plamen. — Donio sam drva za loženje. Ostani tu i čuvaj mi talisman.

Bio je preslab da bi mogao ići dalje tražiti hranu, pa je nakon dugotrajnih, strpljivih pokušaja uhvatio svog konja i poveo ga prema litici. Često je posrtao, ali nije ispuštao uzdu.

— Dodi i pomози mi — reče Zečici. — Ubit ću konja i ne želim da ista propadne.

Ona ispuza iz pećine noseći kotic, a Povijeni Dim sputa konju noge. Kada mu je prerezao grkljan, ona hitro podmetnu posudu da uhvati što više krepke tople krvi. Kada su je popili, osjete kako im se vraća snaga. Žena je neko vrijeme milovala dijete, a onda mu dala juhu skuhanu od vode i konjske krvi. Ni jednom nije pogledala Povijenog Dima.

— Ako si ti uistinu Zečica — napokon on progovori — volio bih da mi to potvrdiš i kažeš što radiš na ovom mjestu.

— Pobjegla sam od Mnogo Bizona — reče ona mrzovoljno. — Mrzila sam ga. Mislim da me slijedi, ali mu se neću vratiti. Ne shvaćam zašto si me vratio u život. Stvaraš mi samo nevolju. Ne želim više imati muškarca — nastavi. — Htjela sam se vratiti svom narodu, ali sada samo želim umrijeti. Imam nož. Ubit ću i dijete.

— Ne dijete! — odlučno se usprotivi Povijeni Dim. — Učinit ću sve što budeš htjela ako poštediš dijete. Ono je moj talisman. Ono je sve što imam.

Ona pogleda u vatru i nasmiješi se prkosno, onako kako to čine žene pred muškarcem koji je nitko i ništa:

– Pobijedi za mene Mnogo Bizona – izazva ga. – Donesi mi njegov skalp i tada ću učiniti sve što budeš htio.

Povijeni Dim izide iz pećine i počne besciljno šetati po snijegu, razmišljajući kako da joj ispuni želju. Onda se vrati i pokorno upita:

– Da li te slijedi?

– Vjerojatno. Kupio me od jednog drugog muškarca, starca koji me zarobio u borbi u selu. Dode li ovamo, upotrijebit ću nož. Ne znam koliko je dana prošlo otkad sam pobjegla od njega, ali nije napadalo mnogo snijega. Mogao je pratiti moj trag.

Povijeni Dim se stresao pred onim što je prvo trebao učiniti.

– Moram razgovarati sa svojim duhom – reče.

Čučnu pokraj djeteta i prošapta:

– Pomozi mi, pomozi mi! Moram nešto učiniti. Ja sam nitko i potrebna mi je tvoja pomoć.

Dijete otvori tamne, snene oči, otuphne mjehurić koji mu se stvorio među usnicama i zijevne.

To je bio odgovor. Povijeni Dim dohvati nož i, ispričavajući mu se, odreza djetetu uvojak kose. Potom vrlo pažljivo uze nekoliko vlasi iz svojih pletenica i omota ih oko uvojka da ga ne bi izgubio.

Slijedio je prerijskim nejasan trag koji je za sobom ostavila iznemogla žena. Bio je uvjeren da će susresti neprijatelja. Poslije pola dana, daleko u snijegu, ugleda muškarca kako vodi konja.

Bio je slab i umoran, ali srce mu je bilo puno samopouzdanja. Kucnuo je trenutak odluke: ili će izvesti prvi pothvat ili će umrijeti.

Kada se uvjerio da ga je čovjek opazio, počeo je posrtati i hramati poput iznemogle žene. Čuo je dalek, nerazgovijetan povik, pa se istog trenutka svalio na zemlju. Ležao je dok mu se protivnik približavao, podvriskujući i smijujući se u pobjedničkoj nadmoći.

Povijeni Dim naumi zastenjati onako kako bi to učinila žena, ali se predomisli jer mu je glas bio pre-

dubok. Nije smio riskirati da opomene protivnika koji mu još nije bio prišao dovoljno blizu. Sklupčan kao da štiti dijete, ispruži ruku u znak ponizne molbe.

Šaptao je uvojku upletenom u pletenicu:

– Sada ću doznati da li sam pronašao talisman. Sada ću otkriti da li se moj usud izmijenio. Pomozi mi, pomozi mi!

Uvijek je imao hrabrosti, ali sada je uz nju bio i pun samopouzdanja. Bio je kadar nepomično ležati, čekajući da mu pride neprijatelj, koji je prijeteci i ratoborno kričao na jeziku Prerezanih Ruku.

Tada snažnim trzajem skoči na noge i urliknuvši zamahnu ljevičom u kojoj nije ništa imao. Tresnuo je protivnika posred lica.

Osjeti kako mu dotad nepoznat osjećaj buja u srcu. Pobijedio je na najteži način, oči u oči, golom rukom, naoružanoga, zdravog protivnika.

Onda zamahnu nožem prema neprijateljevu vratu.

– Čak i ako sada poginem – viknu svom moćnom pomoćniku učinio sam velik pothat!

Mnogo Bizona uzmaknu i nož mu zapara ogrtač, ali mu ne zahvati tijelo. Istovremeno lukom opali Povijenog Dima po glavi. Apsaruk uzmaknu i pusti da mu spadne ogrtač koji ga je sputavao, pa zamahnu nožem, pobjednički kličući.

Dvoboj nije trajao dugo jer je Povijeni Dim napokon imao valjanog pomoćnika. Kada je Mnogo Bizona krvareći pao na snijeg, Povijeni Dim ga probode nožem, pa još jednom i još jednom. Tada se dahćući opruži.

Kada je otpočinuo još jednom prihvati nož...

Nije znao kako je prevalio posljednji dio puta do udubine u litici. Posljednje čega se sjećao bili su udaljeni obrisi Orlovskog odmorišta i tanak stup dima koji se dizao prema nebu.

Legao je u snijeg da spava, ali mu je smetao vještčin glas, a njene su

ga ruke stalno nekamo potezale dok ih nije gnjevno odgurnuo. Između sna i jave osjećao je kako ga udara šakama snažno po cijelom tijelu. To je budalasto, sneno je razmišljao, jer ja sam ostvario svrhu svog postojanja. Više nema razloga za patnju.

Ponekad mu je bilo lakše da spuzne ili da se spotakne dok se ona trudila da ga zadrži na nogama, nego da sluša njena neugodna prigovarivanja. Čuo je kako doziva zarobljenog konja i potom je klizio snijegom. Ispod pazuha mu je bio konopac i konj ga je ravnomjerno vukao.

Nosnice mu nadraži dim i osjeti ugodnu toplinu. Zacijelo je vještica objesila pokrivač preko ulaza kako bi spriječila da se toplina rasprši. Čuo je plač i nesuvislo brbljanje djeteta i srce mu se ispuni zahvalnošću prema sitnom duhu. Vještica ga je i dalje potezala i on je udari dlanom. Potom utone u san.

Nije ga uspijevala postaviti u sjedeći položaj kako bi mogao piti, pa mu je ulijevala juhu u usta. Gutao je i kašljao.

– Sjedi i jedi! Ležiš i očekuješ da te hranim poput maloga djeteta! – vikala je na njega blagim glasom. Ipak nije imala pravo da mu tako naređuje.

Uspio je sjesti. Pokuša usmjeriti pogled na nju.

– Žene ne smiju tako govoriti – prekori je – ratniku koji je počinio veliko djelo.

Ona se stisne ispod pokrivača.

– Zarobio si konja. Svatko se može vratiti s neprijateljevim konjem. Otkud mogu znati da si pobijedio u dvoboju? Možda lažeš.

– Ti ćeš mi biti svjedok u vijeću ratnika – odgovori on. – Nešto

sam ti donio. Reći ću ti kada se nađem. A sada mi dodaj hranu.

Kada se najeo, gurne ruku pod odjeću, izvuče dokaz svoje pobjede i dobaci joj ga. Skalp je još bio vlažan. Sačuvao je toplinu zato što ga je cijelo vrijeme držao uz tijelo.

– Njegov je! – kliknu Zečica. – Poznajem te uvojke. Ubio si Mnogo Bizona. Ispričaj mi kako si to učinio!

Sjedeći uz vatru u pećini opisivao joj je što se zbilo, upravo onako kako će ubuduće na raznim plemenitim svečanostima među sebi ravnim ratnicima prepričavati svoj pothvat. Dva puta joj je ponovio cijelu priču, ali joj još nije bilo dosta. Naginjala se prema njemu kroz dim i kimala glavom.

Držala je skalp u rukama i čak pokušavala zaplesati, njišući se gornjim dijelom tijela jer joj više nije dopuštao nizak pećinski strop. Otpjevala je i pobjedničku pjesmu za njega dok ju je on ravnodušno slušao. To je bila njegova dužnost. Dugo je čekao da je čuje.

Svi će mu pjevati kada bude trijumfalno ulazio u selo na zarobljenom neprijateljevu konju, a Zečica će hodati nekoliko koraka iza njega. Nositi će njegov luk, a lice će joj biti oslikano kako bi ponosno istakla da je žena jednog ratnika.

Ali za vrijeme toga trijumfalnog ulaska on će osobno nositi dijete koje je postalo njegov talisman usprkos davnoj presudi vijeća staraca.

A kada bude kretao u rat, pod lijevom pletenicom uvijek će nositi obrednu vrećicu u kojoj će, osim različitih stvari, biti i dječji uvojak.

Preveo: Ivo Žanić

U PRIPREMI:

Charles C. Garrett:
ZLATNI REVOLVER

**SPECIJALNO
IZDANJE**

2 romana

LASO

CIJENA 30 d

**western
križaljka**

**CETA
IZGUBLJENIH**

**i kod vašeg
prodavača
novina**

LASO

**specijalno
izdanje**